

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Ekim 1989

Sayı : 240

TÜRK-İŞ, GREV TÜZÜĞÜNÜN İPTALİ İÇİN DANIŞTAY'DA DAVA AÇTI..

Genel Kurullarda İşçiden Tek Ses:

“GERÇEK DEMOKRASİ İSTİYORUZ...,”

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

EKİM
1989
Sayı : 240

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

MÜESSESE MÜDÜRÜ :
ORHAN BALABAN

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24
Fax : 133 68 09

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

TİSAMAT BASIM SANAYİ
TEL : 118 95 62 — ANKARA

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

BASKI TARİHİ : 30.10.1989

Baskıya
Girerken..

ENVER TOÇOĞLU
DEMİRYOL-İŞ
BAŞKANI OLDU..

DEMİRYOL-İŞ Sendikası'nın 27-29 Ekim tarihlerinde yapılan 3. olağan genel kurulunda SSK Müdürler Kurulu Üyesi ve Adapazarı Demiryol-İş Şube Başkanı **Enver TOÇOĞLU**, Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı oldu.

Demiryol İşçilerinin sorunlarının ele alınarak tartışıldığı genel kurulun son gününde yapılan seçimlerde, **DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanlığına Enver TOÇOĞLU** getirilirken, öteki Yönetim Kurulu Üyeliklerine de; **Nurettin GİRGİNER** (Genel Sekreter), **Cemal GÖZÜKÜÇÜK** (Genel Mali Sekreter), **Salih BOZDOĞAN** (Mevzuat Sekreteri) ve **Nurettin ÖNDEŞ** (Gen. Teşk. ve Eğitim Sekreteri) seçildiler..

DEMİRYOL-İŞ eski Genel Başkanı **Mehmet ACİDERELİ** ve ekibi aday olmadı..

İçindekiler

1 GREV HAKKINA SİYASAL İKTİDARDAN BİR DARBE DAHA

4 TÜRK-İŞ, SSK PRİMLERİNİN MALİYE TARAFINDAN TAHSİLİNE KARŞI

5 TÜRK-İŞ'İN UYARISI

7 ÖZELLEŞTİRMEYLE İLGİLİ TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

12 HEINEMANN TÜRK-İŞ'TE

14 İŞÇİ SAĞLIĞI SEMİNERLERİ

16 KADIN İŞÇİLER SEMİNERLERİ

20 SOSYAL GÜVENLİK

23 KÖŞEMDEN

27 BREZİLYA, TÜRKİYE VE KÜÇÜK HANIM.

32 GIDA HARCAMASI

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, greve ilişkin tüzüğün yayınlanması üzerine bir bildiri yayınlayarak "bu talihsiz gelişmelerin sorumlusu TÜRK-İŞ ve Türk Sendikacılık Hareketi olmayacaktır" dedi...

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu :

"GREV KOŞULLARI NEYİ GEREKTİRİYORSA O YAPILACAKTIR..."

TÜRK-İŞ, GREV TÜZÜĞÜ'NÜN İPTALİ İÇİN DANIŞTAY'DA DAVA AÇTI.

- **TÜRK-İŞ Bildirisinde, "Türk Sendikacılık hareketi, örneğine diktatörlüklerde bile rastlanmayan bu çeşit baskı ve caydırma girişimleri ile her yoldan mücadele edecek güçtedir" denildi...**

Grev ve lokavtlarda mülki idare amirlerine geniş yetkiler tanıyan tüzüğün 5 Ekim 1989 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanması üzerine 6 Ekim günü bir bildiri yayınlayan TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, "Grev ve Lokavtlarla Mülki İdare Amirlerince Alınacak

► **Önlemlere İlişkin Tüzük**" yoluyla kısıtlı grev hakkına siyasal iktidarca yeni bir darbe indirildiğini açıkladı.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu yayınladığı bildiride Tüzüğün iptali için Danıştay'a başvurulacağını, konunun ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sendika Özgürlükleri Komitesi'ne ve Aplikasyon Komitesi'ne sunulmak üzere ILO Uzmanlar Kurulu'na intikal ettirileceğini belirtti.

Yönetim Kurulu açıklamasında, **"şurası kesin olarak bilinmelidir ki, grev sırasında grev koşulları neyi gerektiriyorsa, grev uygulayan sendika da, grevciler de bunu yapacaklardır. Talihsiz gelişmelerin sorumlusu TÜRK-İŞ ve Türk Sendikacılık Hareketi olmayacağı gibi, baskı yöntemlerine, sonuçları ne olursa olsun, misliyle karşılık verilecektir. TÜRK-İŞ'in meydanı demokrasiyi bir türlü içine sindiremeyenlere bırakmayacağı bilinmelidir..."** denildi.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU'NUN AÇIKLAMASI

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu şu açıklamayı yaptı:

"Hükümet grev ve lokavtlarda mülki idare emirlerince alınacak önlemler, bunların niteliği, kapsamı ve uygulanış biçimini düzenleyen bir Tüzük hazırlamıştır.

Tüzükle işçilerin kısıtlı grev hakkına yeni bir darbe indirilmiştir.

Tüzükle grev ve lokavt uygulanan işyerlerinde emniye-

ti, inzibatı koruma, sağlık işlerini düzeltme, halkın günlük yaşamı için zorunlu ihtiyaçlarını karşılama, hizmetleri yürütme adına özellikle grevciler ve grev uygulamasına geçen sendikalar üzerinde örneği görülmemiş bir baskı rejiminin kurulması öngörülmektedir.

Asayışı korumada hemen her yerde aczi görülen Hükümet, grev söz konusu olduğunda mahalli güvenlik kuvvetlerinden, jandarma komando birliklerine kadar akla gelen ve baskı amacıyla kullanılabilecek her gücü seferber etmekte, hazır güvenlik kuvveti oluşturmakta, sürekli ya da geçici güvenlik ve inzibat noktaları kurmaktadır.

Grev kararının tebliği ile birlikte grev uygulanacak işyerlerinde yaya ya da motorlu devriyeler harekete geçirilecek, mülki idare amiriyle telli ya da telsiz bağlantısı olan güvenlik ve inzibat noktaları kurulacak, mahalli güvenlik güçleri, en yakın askerî kuvvet komutanı, jandarma komando birlikleri, hazır kuvvet önlemler alacaktır.

Grev sırasında işyeri ve çevresinden ayrılmayanlar, topluluk oluşturanlar Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çerçevesinde dağıtılabilecek, daha sonra milli Güvenlik Mahkemeleri harekete geçirilecektir. Üzerinde **"bu işyerinde grev vardır"** ibaresi dışında yazı bulunan afiş, pankart, döviz, resim, levha ve benzerleri, elektronik araç ve gereçler engellenecek; kişilerin üstü, araçları, eşyası aranabilecek; işyeri ve çevresinde, işçiyi yasa dışı eylem-

lere özendirici ve kışkırtıcı kabul edilen gazete, dergi, broşür, kitap, el ve duvar ilânları toplattırılabilir.

İŞÇİLERİN HEYECANLANMASI BİLE TEHLİKELİ(!)

Tüzüğe göre **"grev uygulanan işyerlerinin önünde beklenmesi, sazlı, sözlü toplantılar eğlenceler düzenlenmesine"**, hatta **"benzeri yollarla işçilerin heyecanlarının ayakta tutulmasına"** engel olunacaktır.

Grev gözcüleri, görev yerleri ve zamanları göreve başlanmasından en az iki saat önce, mülki idare emirliğine çizelge ile bildirilecektir. Gözcülerin yasaya uygun davranıp, davranmadıklarını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı memurları ve güvenlik kuvvetleri denetleyecektir. Girişilen eylemler, ilgililerle yapılan görüşmeler ses alma cihazları, fotoğraf veya filmle tesbit edilebilecektir.

İdarenin keyfî değerlendirmeleriyle **"kamu düzenini bozma girişiminde bulunduğu öne sürülenler"** yakalanarak, etkisiz hale getirilecek, olay yerinden uzaklaştırılacaktır.

Tüzükte öngörülen tedbirlerle adeta bir savaş hali tavassur edilmiş, grevcileri ve grev uygulayan sendikaları örneği görülmemiş bir baskı rejimine sokmak plânlanmıştır.

Hükümet bu tutumuyla sadece baskı kurmak değil, aynı zamanda son derece ağır, haksız ve adaletsiz kısıtlama-

Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek TÜRK-İŞ’e Ziyarete Bulundu..

Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek, 4 Ekim günü TÜRK-İŞ’i ziyaret ederek Genel Başkan Şevket YILMAZ’la bir süre görüştü.

Ziyaretiyle ilgili olarak bir açıklama yapan Bakan Zeybek, uzun yıllar TÜRK-İŞ’te eğitimcilik yaptığını, TÜRK-İŞ’e gelişinin bir yönüyle, “eski müessesesini ziyaret” anlamını taşıdığını bildirdi.

Kültür Bakanı Namık Kemal ZEYBEK, demokrasinin tam anlamıyla yerleşebilmesi için katılımcı demokrasi idealine ulaşması gerektiğini, bunda da TÜRK-İŞ gibi en büyük kitle kuruluşunun büyük önemi bulunduğunu belirtti.

Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek, TÜRK-İŞ’i ziyareti sırasında..

lara karşı göğüs gererek ekonomik hak ve çıkarlarını korumayı ve geliştirmeyi amaçlayan işçilerimizi tahrik etmeyi, güvenlik güçleri ile karşıkışıya getirmeyi plânlanmaktadır.

Türk sendikacılık hareketi örneğine diktatörlüklerde bile rastlanmayan bu çeşit baskı ve caydırma girişimleri ile her yoldan mücadele edecek güçtedir. Hükümetlere düşen toplumsal hareketlerde baskı ve zorlamaların ters tepeceğini peşinen düşünmek ve düzenleme yapılması gerekiyorsa, hakkın kullanılmasını asla engellemeyecek, ekonomik mücadele içinde yasal haklarını kullanan insanları emniyet güçleri ile karşıkışıya ge-

tirmeyecek önlemleri almaktır. Hükümet bu yolu değil, bir kez daha basiretsizliği seçmiştir.

GREV SIRASINDA GREV KOŞULLARI NEYİ GEREKTİRİYORSA O YAPILACAKTIR...

Şurası kesin olarak bilinmelidir ki, grev sırasında grev koşulları neyi gerektiriyorsa, grev uygulayan sendika da, grevciler de bunu yapacaklardır. Talihsiz gelişmelerin sorumlusu TÜRK-İŞ ve Türk Sendikacılık Hareketi olmayaacağı gibi, baskı yöntemlerine, sonuçları ne olursa olsun, misliyle karşılık verilecektir.

TÜRK-İŞ’in meydanı demokrasiyi bir türlü içine sindiremeyenlere bırakmayacağı bilinmelidir.

TÜRK-İŞ grev hakkının kullanılmasını engelleyen Tüzüğün iptali için Danıştay’a başvuracaktır. Aynı şekilde konu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sendika Örgürlükleri Komitesi’ne ve Aplikasyon Komitesi’ne sunulmak üzere ILO Uzmanlar Kurulu’na intikal ettirilecek, “Türkiye’de grev hakkı en geniş şekilde kullanıldığını iddia edenlerin gerçek durumu” gözler önüne serilecektir.

Türk-İŞ, bu konudaki tüzüğün iptali için Danıştay’da dâva açtı.

TÜRK-İŞ, SSK PRİMLERİNİN MALİYE TARAFINDAN TAHSİLİNE KARŞI ÇIKTI..

TÜRK-İŞ, Bu Konudaki Görüşünü İlgili Makamlara Gönderdi..

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda yapılmak istenen bir değişiklikle; SSK ve Bağ-Kur primleri ile, 3320 sayılı Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerinin Konut Edindirme Yardımları ve 3417 Sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanuna göre alınacak prim, yardım ve kesintilerinin vergi borcu sayılması ve bu kesintilerin Maliye ve Gümrük Bakanlığınca toplanmasını öngören tasarıya TÜRK-İŞ karşı çıktı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz SSK primlerinin Maliye Bakanlığı tarafından tahsilinin Kurumun aleyhine olacağını belirtti..

TÜRK-İŞ' in bu konuyla ilgili görüşü özetle şöyle:

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1. maddesinde Kurum, "...**Bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, Mali ve idari bakımdan muhtar ve tüzel kişilikte bir devlet kurumu...**" olarak tarif edilmektedir.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun gelirlerinin % 90 işçiler ve işverenlerin işçileri için ödedikleri primlerden oluşmaktadır. Sadece kuruluştaki masrafları karşılamak üzere Maliyece Kuruma 1946 yılında 300 bin lira yardım yapılmıştır.

Kurumun maddi sorunlarının başında, kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyelerin ve il özel idarelerinin prim borçlarını zamanında ödememeleri hususu yer almaktadır. Ayrıca Maliye, bazı görevlerini karşılıksız olarak Kuruma yüklemekte ve fakat gerekli maddi kaynağı göstermediği gibi, Kurumca karşılanan bedelleri de yine Kuruma zamanında ödememektedir.

Kurumun yıllık tahakkuklarına göre prim tahsilâtı % 90'lara ulaşmak-

tadır. Şayet yukarıda açıklanan kuruluşlar her türlü borçlarını Kuruma zamanında ödeyebilseler, hem Kurumun finansman dengesinin bozulmasına yardımcı olacaklar ve hem de kendi üretim ve hizmet maliyetlerinin daha düşük seviyede oluşmasını sağlayabileceklerdir. Yani pahalı üretim ve pahalı hizmet politikası son bulacak, ayrıca Kurum fonları güne uygun bir şekilde değerlendirilmiş olacaktır.

Aslında Kurumun tahsilâtтан öte, tahakkuklara esas bildirimlerden ileri gelen sorunları vardır. Yani ülke şartlarına göre daha çok prim tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir. Tahsilâtтан ileri gelen sorunlar bu gerçek sorunun yanında bir hiç mesabesindedir.

SSK. VE PRİMLER TAHSİLÂTI

Kurum tahsilâtlarını yurt dışında teşkilâtlanmış 22 bölge Müdürlüğü, 49 Sigorta Müdürlüğü vasıtasıyla yürüttüğü gibi, bu ünitelerin Emlâkbank, T.C. Ziraat Bankası, Vakıflar Bankası, Halkbank ve İş Bankasının

yine yurt sathına yayılmış şubelerinde açtırdıkları hesaplar aracılığı ile de yapmaktadır.

1988 yılında 450 bin işyerinde aylık sigorta primi bildirgesi alınmıştır ki, yıl içinde asgari 5 milyon 400 bin tahsilat muamelesi yapılmış demektir. Bu işlemlerin % 50'den fazlası Kurum ünitelerince yapılmaktadır.

Olayın bir başka ve fakat en öneml yönü, Kurum ünitelerine prim yatıran işverenlerin büyük bölümünün o aya ait aylık sigorta prim bildirgeleri ile 4 aylık sigorta prim bordrolarını o anda Kuruma vermeleri hususudur ki bu işlem, aylık sigorta prim bildirgeleri ve 4 aylık sigorta prim bordrolarının anında mutabakatı sağlamak suretiyle tahsilatın sağlıklı yapılması ve belgelerin kontrolü yönünden Kurum ve işverenler arasındaki yazışmaları asgariye düşüren başarılı bir uygulamadır.

➔ Maliye ve Gümrük Bakanlığı da bahse konu tahsilatları taşra üniteleri vezneleri ve bankalar aracılığı ile müştereken yapabilecektir. Başka türlü mümkün değildir. O zaman Kurum ünitelerince tahsilât anındaki belge kontrolü hizmetleri aksayacak ve fuzuli yazışmalara neden olunabilecektir. Kurum işveren arasındaki bu yazışmalara bir de Maliye girmiş olacaktır ki, bürokratik işlem daha da artacaktır.

MALİYECE YAPILAN TAHSİLÂTLAR VE KURUMA ÖDENMESİ

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tahsil edilen prim, yardım ve kesintilerin tahsil edildikleri ayı takip eden 15 gün içinde Kurumun banka hesabına yatırılması gerekmektedir. Yine süresince yatırılmayan bu prim, yardım ve kesintiler için Amme Alacaklarının tahsili usulü Hakkındaki Kanun gereğince tecil faizi oranında faiz ödeneceği yer almıştır.

Bilindiği üzere Kurumun bankalardaki vadesiz mevduatına bankalar tahsilâtı takip eden günden başlamak üzere faiz tahakkuk ettirmektedirler. Kurum evveleminde bu faizden yoksun kalmaktadır.

Ayrıca 289 sayılı KHK. ile Devlet Memurları ile Diğer kamu görevlilerinin aylıklarının ödeme zamanı değiştirilmiş, aybaşı deyimi ayın 15 nci günü, ay sonları da ayın 14. günü olarak tesbit edilmiştir. Bu yönde ikili bir uygulama meydana gelecektir. Yine bu uygulama tahsil olunan primlerin Kuruma ödeme tarihinde 15 gün daha farklılık yaratacak karışıklığa neden olabilecektir. Çünkü ayı takip eden 15 gün deyiminin başka türlü anlaşılması mümkün değildir.

KURUMUN NAKİT DURUMUNUN DÜZENLEMESİ

Kurum, günde 30-40 milyar lira ciroya sahiptir. Yine 107 idari ünitesi, 317 sağlık ünitesi ve 12 sosyal hizmet kuruluşu ki toplam 496 ünitesinin likidite tutarını anında düzenlemek mecburiyetindedir. Maliyeden gele-

cek tahsilatlara göre bu ünitelerin nakit ihtiyaçlarının düzenlenmesinde zorluklar çıkacak ve bu hizmetin zamanında yerine getirilebilmesi için elde daha çok vadesiz mevduat bulundurulacaktır ki, bu işlem de yine faiz kaybına neden olacaktır.

MEVCUT YASALAR VE TASARI

Tasarının bu şekli ile kanunlaşması halinde işlerlik kazanabilmesi için 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanları Sosyal Sigortalar Kanununda değişikliklere ihtiyaç vardır.

Yine sosyal sigorta mükellefi olup-ta, vergi mükellefi olmayan işyerlerinden yapılacak tahsilat hususunda tasarıda bir açıklık yoktur. Uygulamada sakıncalar olacağından şüphe edilmektedir.

Tasarı hazırlanırken her zamanki normal prosedüre uyulmamış alelacele ve tek taraflı olarak Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanmış, ilgili Bakanlıktan görüş dahi alınmamıştır.

S O N U Ç

Yapılmak istenen değişikliklerle :

1) Özel Hukuk hükümlerine tabi SSK'ya bir katkısı olmayan Devletin, Kurum fonlarını kullanması şikâyet konusu edilirken, bu uygulama ile Kurumun mali özerkliği son bulacağı gibi, hizmetlerinin yürütümünde de aksamalar olacaktır.

2) Günlük ciro asgari 30-40 milyar olan bir kuruluş tahsilâtı yönünden tamamen Maliye'nin emrine ve insafına terk edilmiş olacaktır.

Dünyada sosyal güvenliğe devlet katkısının artırılması çalışmaları yapılırken, bu uygulama ile sosyal güvenlik kuruluşlarına ait fonlara el konulmuş olmaktadır. Kurumun mali imkânlarına ve serbestiyetine rağmen, tıbbi cihaz alımında ve yatırımlarında D.P.T.den müsadde almasının, hizmetlerde doğurduğu zaman kaybından şikâyet edilirken, bir de bu

mali ambargo, hizmetleri daha da aksatacaktır.

3) Vergi borcu olanlar, SSK'ya da borçlu olduğu halde bu tahsilât yapılamazken, Maliye SSK' alacaklarını nasıl tahsil edecektir? Amaç tahsilâtın ötesinde, Maliyenin taze para ihtiyacını giderme, yani günü kurtarmak için yapılan bir düzenlemedir. Bu tehlikeli ayırımın sosyal güvenlik kuruluşlarına yönelmiş olması, sorunun bir başka önemli yönüdür.

4) Kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyelerin SSK'ya olan borçları ödenir ve bu kuruluşların primlerini zamanında ödemeleri temin edilebilirse, Kurumun tahsilâtla ilgili bir sorunu kalmaz. Önemli olan bu hususu temin etmek suretiyle hem bu kuruluşların gecikme zammından ileri gelen mali yükünü kaldırmak ve hem de SSK'ya fonlarını en iyi bir şekilde ve güne uygun değerlendirebilme imkânı sağlamaktır.

5) Kurumun tahsilâtını çabuklaştıracak diğer bir düzenleme, 3505 sayılı Kanunla 6183 sayılı Kanunun 51. maddesinin 3. fıkrasında yapılan düzenleme gibi, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80. maddesine, **"içinde bulunulan yıl sonuna kadar ödenmemiş gecikme zammı ile gecikme faizi, müteakip yılın başından itibaren, doğmalarına neden olan prim alacağı gibi addolunur ve bu alacak, tebliğ edilmeden tahakkuk eder, tahakkuk eden bu alacağa, aslına uygulanan gecikme zammı uygulanır"** şeklinde bir ilâve yapılmasıdır.

6) Düzenleme ile Kurumun asgari yüz milyarlarla ifade edilen faiz kaybı olacağı ortadadır. Ayrıca kurum hizmetlerinde likidite düzenlemesinde aksamalar olacaktır.

7) İşverenler, Maliye ve Kurum arasında meydana gelecek mutabakatlıklar, işlemleri ve hizmetleri hem çoğaltacak ve hem de aksatacaktır. Ayrıca, işverenlerin prim borçlarının takibi zorlaşacaktır. Ayrıca düzenleme işverenlere de bir kolaylık getirmeyecektir.

TÜRK-İŞ'İN UYARISI..

• **TÜRK-İŞ, Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili yasal çalışma konusunda Amerikalı senatörleri ve kongreyi birer mektupla uyardı**

• **Mektupta tarihi gerçekler karşısındaki bu sözde iddiaların dikkate alınmaması istendi.**

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 100 Amerikalı Senatöre ve Kongre Başkanlığına ayrı ayrı gönderdiği mektuplarla, "Sözde Ermeni Soykırımı iddialarıyla ilgili yasal çalışmaların Türk Kamuoyunda büyük tepkiyle karşılandığına dikkati çekerek, bu tasarrufların reddini" istedi.

YALAN İDDİALARA İTİBAR EDİLMESİN

TÜRK-İŞ tarafından 19 Ekim günü gönderilen mektuplarda, gerçekdışı bu iddianın ortaya atılmasından sonra Osmanlı Tarihi arşivlerinin, yerli ve yabancı tarihçilerin ve araştırmacıların incelemesine açıldığı hatırlatıldı ve "Bu tarihi gerçekler ortada iken, Birinci Dünya Savaşı sırasında 1,5 milyon Osmanlı Vatandaşı Ermeninin Türkler tarafından katledildiği yalanına itibar edilmemesi" gerektiği belirtildi.

Böyle bir iddianın devamlı şekilde Türkiye'ye düşman bazı mihraklar tarafından kasıtlı olarak öne sürüldüğü hususuna da yer verilen TÜRK-İŞ'in mektubunda, Türk-Amerikan ilişkilerinin bozulmaması açısından, "24 Nisan tarihinin Ermeni

Soykırımını Anma Günü" olarak kabulünü öngören yasa tasarısının gerek Amerikan Yönetimi ve gerekse Senato ve Kongre tarafından reddedileceğine mutlak gözüyle bakılmak istendiği vurgulandı.

AFL-CIO'DAN DA DESTEK İSTENDİ...

Aynı mektupların bir kopyesi bilgi için Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) na da gönderildiği ve bu konuda destek sağlanması istendi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, bağlı tüm sendikalara, bölge ve il temsilciliklerine de yolladığı genelgede aynı mealde mektuplar gönderilmek suretiyle Amerikalı Senatörlerin ve Kongre Başkanlığının Türk Kamuoyu ve İşçileri adına uyarılması talep edildi.

GENELGE

Sözde Ermeni Soykırımı iddiasıyla ilgili olarak, ABD'de bir yasa çalışması olduğu bilinmektedir.

Bu konuda ABD Senato Komisyonu, 24 Nisan tarihinin, "Ermeni Soykırımını Anma Günü" olmasını içeren bir taslağı az farkla da olsa maalesef benimsemiş bulunuyor.

Bu yalan iddianın dost ve müttefik bildiğimiz ABD Senatosu ve Kongresi tarafından kabulü ile de, konu dünya ölçüsünde bir boyut kazanabilir.

Resmi kanallardan gerekli girişimler yapılmakla beraber, kamuoyunun bu konudaki tepkisi de etkili şekilde dile getirilmelidir.

Bu bakımdan TÜRK-İŞ, metni ilişkide sunulan İngilizce mektupları, yine ilişkide isimleri bulunan Amerikan Senato ve Kongre üyelerine göndermekle Konfederasyonumuzun düşünce ve tepkisini ortaya koymuş ve bu şekildeki asılsız bir iddianın dikkate alınmamasını istemiştir.

Sendikanızın da, ilişkideki mektup örneklerini çoğaltarak ilişik listedeki Amerikan Parlamenterlerine acilen gönderilmesinin temini rica ederiz.

TÜRK-İŞ teşkilata bir genelge göndererek Ermeni iddialarına ilişkin tepki gösterilmesini istedi..

ÖZELLEŞTİRMEYLE
İLGİLİ
TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ :

BU UYGULAMAYLA ÖZELLEŞTİRME, YERLİ ve YABANCI SERMAYEYE KAYNAK AKTARIMIDIR..

- KİT'lerin özelleştirilmesinin bir ekonomik zorunluluktan değil, siyasi bir tercihten kaynaklandığı yönündeki görüşümüzü koruyarak denilebilir ki; KİT'de öncelikle bir reorganizasyona ihtiyaç vardır. Ancak böyle bir reorganizasyonla KİT'lerde sürekli bir yönetim, karar özgürlüğü ve modern işletmecilik ilkelerinin egemen kılınmasıyla daha sağlıklı bir yapıya dönüştürülmesi mümkün olacaktır.

Son günlerde sık sık konu edilen "KİT'lerin Özelleştirilmesi" uygulamasıyla ilgili TÜRK-İŞ'in görüşü özetle şöyledir:

"Türkiye'nin Ekonomik davası, kurulmuş sanayileri tasfiye etmek değil, sinai yapısını kısa sürede modernleştirmek olmalıdır. Sanayiye ayrı bir özen göstermek vazgeçilmez ilke olmalıdır. Ekonomik bağımsızlığın ve -onun başta gelen koşulu- sanayileşmenin gerçek ölçütü, bu alanda yapılan yatırımlardır.

1980 sonrası yürütülen ekonomik politikanın kamuya verdiği görev alt yapı hizmetlerinin yerine getirilmesi ve sadece bu alanda sabit sermaye yatırımlarının yapılmasıdır. Oysa bu alanda da gerileme vardır. 1983 yılında imalat sanayinin toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı yüzde 23 iken, 1988'de yüzde 15.2 oranına düşmüştür. Yürütülen politika doğrultusunda kamunun 1983'de yüzde 20 olan payı 1988'de yüzde 6.1'e düşürülürken, özel kesim yatırımları beklenen gelişmeyi sağlayamamış ve 1983'de yüzde 27.5 olan payı yüzde 26.1'e düşürmüştür.

Yurtiçi tasarrufların sektörel dağılımı bu yönde gelişirken, 1930'den bu yana Türkiye'ye gelen yabancı sermayede hizmet sektöründe yoğunlaşmaya başlamıştır. 1980 yılında Türkiye'de toplam yabancı sermaye içinde hizmet

ler sektörünün payı yüzde 12.4 düzeyindeyken, 1987'de bu oran yüzde 36.2'ye yükselmiştir. Buna karşılık imalat sektörünün payı yedi yılda yüzde 87.3'den, yüzde 57'ye gerilemiştir.

Özelleştirme ile ilgili bir noktaya daha işaret etmek gerekmektedir. Siyasal iktidar uyguladığı ekonomik politikanın bir gereği olarak benimsediği özelleştirme politikası, devletin üretken yatırımlara girmesine taraflar değildir. Özel sektörde yatırım yapmakta çekingen davranmaktadır. Her tasarrufun yatırıma dönüşeceği ve böylece reel sermaye artışına yol açacağı beklentisi özel sektör açısından geçmiş dönem-

de gerçekleşmemiştir. Öte yandan özel sektör yatırım için ayırdığı kaynaklarını özelleştirilecek devlet işletmelerini satın alınması için harcamak durumunda kalınca, ülke açısından bir tasarruf söz konusu olamayacak, sadece mevcut tasarruflar el değiştirmiş olacaktır.

Devlet ise, özelleştirme karşılığı el ettiği kaynağı yatırımlarda kullanmak yerine finansman açığının kapanması için kullanmak eğilimindedir. Gerçekte dış borcumuzun 50 milyar dolara ulaştığı, içinde bulunduğumuz yılda ödemesi gereken 7.3 milyar dolarlık dış borç ana para ve faiz ödemesi, 1988 konsolide bütçesinin yarısına yaklaşan transfer harcamaları daha başlangıçta 2,5 trilyon açıkla bağlanan 1988 yılı mali bütçesi gibi gelişmelere bakıldığında, hükümetin özelleştirme politikasının gerisinde “gelir sağlama” olgusu belirgin bir amaç olmaktadır.

- **Çalışanlar hangi parayla KİT’lerin mülkiyetine ortak olacaktır. 1980 sonrası dönemde uygulanan piyasa ekonomisi ile “sosyal devlet” vasfını ortadan kaldıran düzenlemeler, kısıtlamalar ortadadır. İşçinin aldığı ücret bellidir.**

Özelleştirme, devletin fonlarını arttırmaya yönelik olmasına karşın, hükümet asıl amacın, verimlilik ve etkinliğin artırılması hedefinin daha büyük önem taşıdığını ileri sürebilmektedir. KİT’lerin etkin ve verimli çalışmadığı biçimindeki görüşler de birer iddia olmaktan öteye gitmemektedir. Son sekiz yılda, sabit fiyatlarla Türkiye’de yaratılan gayrisafi yurt içi hasıla (GSYİH) ortalama olarak yılda yüzde 5 oranında artarken, kamu iktisadi teşebbüsleri tarafından yaratılan GSYİH ise ortalama olarak yüzde 7 onında artmıştır.

Kamu kesimi özel kesimden daha verimli çalışmaktadır. Milli Prodüktivite Merkezi (MPM) nin Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yayınlanan imalat sanayii anket sonuçlarından yararlanarak, üretim miktar endekslerine dayandırdığı çalışmanın sonuçlarına göre; verimlilik artışı 1981 yılı 100 kabul edildiğinde 1986 yılında kamu kesiminde 163.4; özel kesimde ise 136 olmuştur.

Özelleştirmenin temel amaçlarından birisinin KİT’lerin hazineye yüklediği mali külfetin azaltılması olacağını savunanlar -ki kamu sektörünün dış finansman ihtiyacının azaltılması gereğinden hareketle KİT yöneticilerine ürettikleri mal ve hizmet fiyatlarını maliyetlere göre serbestçe tesbit etme imkanı sağlanmıştır.- Kârlı kuruluşlara yönelirken, devlet mülkiyetinde kalacak, sosyal amaçlı niteliğinden dolayı kârsız çalışmak durumunda olan kuruluşların hazineye yük olmaktan ne suretle çıkarılabileceği konusunda sessiz kalmamalıdır.

MÜLKİYETİN TABANA YAYILMASI(!)

Özelleştirmenin gerisinde yatan öncelikli amaçlar tamamen farklı nitelikte olmasına karşın, kamuoyuna “mülkiyetin tabana yayılması ve bu yolla endüstriyel demokrasinin yer-

bireyine gelir düzeyi ile doğru orantılıdır. Gelir düzeyi arttıkça tasarruf oranı da artar.

Türkiye, tasarruflarını arttırmak için daha ne kadar süre çalışanlarını kaynak olarak görecektir? Tasarrufları arttırıcı bir unsur olarak kullanıldığı ifade edilen yüksek faiz politikası, sonuçta faiz geliri elde eden dar bir kesime sermaye aktarmaktan başka bir sonuç doğurmamıştır.

Sürdürülen faiz politikasının tasarruf sahibini koruyucu ve tasarrufu arttıracığı görüşü -çalışanlar açısından doğru ve kabul edilebilir değildir. Çünkü faiz gelirinden yararlananların büyük bölümü dar gelirli kesimler değil, mevcut adaletsiz ekonomik düzende servet sahibi olanlardır. Bankalar Birliği raporlarına göre; 1986 yılında milli ticari bankalarda vadeli hesabı bulunanların yüzde 95’inin hesabı üç milyon liranın altındadır. (ortalama 285 bin lira) Yaklaşık 7.6 milyon adet vadeli tasarruf mevduatı hesabı sahibi bulunanların tasarrufları, toplam vadeli tasarrufların yarısından azdır. Buna karşılık vadeli tasarruf sahibi olan yüzde 5’in (-ki sayıları yarım milyonun altındadır) sahip olduğu vadeli tasarruflar (ortalama 5.8 milyon liradır), toplam vadeli tasarrufların yarısından fazladır. Yüksek faiz nedeniyle artış gösteren kredi faiz yükü maliyetlere eklenerek tüketiciye yansıtıldığından, sonuçta zararlı çıkan yine halk kesimleri olmaktadır.

İç kaynaklardan gönüllü tasarruf yoluyla sermaye birikimi sağlanmasının sınırına gelinmiştir. “4 Şubat Kararları” diye anılan bir dizi tedbirlerin öncelikli hedefinden birisi de yüksek faiz politikasıyla tasarrufları arttırmaya yönelik olmakla beraber beklenen gelişme sağlanamamıştır. Bu aşamada, ekonomide yeni dönem ve kaynak seferberliği ihtiyacı çerçevesinde getirilen diğer bir önlem, “zorunlu tasarruf” adı altında çalışanların ücretlerinin bir bölümüne yasa yoluyla el konulması olmuştur. Kaynak sağlamanın diğer bir adımı da görüldüğü kadarıyla KİT’lerin özelleştirilmesi olmaktadır.

YANLIŞ POLİTİKALAR

Şimdiye kadar sürdürülen ekonomik politikanın yanlışlığı ve toplumsal bedeli ortada iken, daha kötü sonuçlara yol açacak girişimlerde ısrar etmek,

demokratik yapıyı bozacak gelişmelere neden olabilir. Türk ekonomisinde etkin bir rol oynayan KİT'ler, ülkenin demokratik bir sistem içerisinde hızlı, dengeli ve adil bir kalkınmanın sağlanmasında ve bunun aracı olan planlamanın başarıya ulaşmasında öncü görevleri olmuştur. Karma ekonomik modelin hassas dengelerini gözetmet yerine herşeyi özel sektöre bırakma kolaycılığının temel görüş olarak benimsenmesinin çıkar yol olmadığı yakın geçmişimizin görünür bir sonucudur.

Böyle bir tercihin, gerek ülke ve gerekse çalışanlar açısından katlanılamayacak sonuçlara yol açması kaçınılmazdır. Bu geniş kapsamlı uygulamanın, bugün Türkiye'nin ekonomik gündemi ve uygulanacak politikayı yönlendiren yurtdışı kuruluşların önerilerini yerine getirerek **"modaya uymak"** amacıyla olduğu açıktır. Ekonomik sıkıntılara çözüm arama çerçevesinde sözkonusu kuruluşlara yapılan başvurularda KİT'lerin özelleştirilmesi aynı çevrelerce talep edilmektedir. Kârlı KİT'lerin yerli ve yabancı sermayeye devredilmesi, ulusal bağımsızlığımızı zedeleyecek bir tasarruftur. Böylesi bir durum yabancı sermayenin ülke ekonomisi üzerinde söz hakkı olmasını arttıracaktır. KİT'leri özelleştirme politikasında yabancı sermaye için bir sınır belirlenmemiş olması, bu tehlikeyi arttıran önemli bir unsur olmaktadır.

• **Kârlı KİT'lerin yerli ve yabancı sermayeye devredilmesi, ulusal bağımsızlığımızı zedeleyecek bir tasarruftur. Böylesi bir durum yabancı sermayenin ülke ekonomisi üzerinde söz hakkı olmasını arttıracaktır.**

Bu yapıyla özelleştirme, devletin gelir sağlama amacıyla yerli ve yabancı sermayeye kaynak aktarmasıdır.

Bu yaklaşım çerçevesinde KİT'lerde özelleştirme uygulamasının başlangıcı olan TELETAS konusunda da bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

TGS 12 İNCİ GENEL KURULU..

ORHAN ERİNÇ, TGS GENEL BAŞKANI OLDU..

Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) 12. Genel Kurulu 7-8 Ekim tarihlerinde yapıldı. Seçimler sonunda, **Orhan ERİNÇ**, TGS Genel Başkanı oldu.

Genel kurul'da bir konuşma yapan Devlet Bakanı **Mehmet Yazar**, fikir suçları konusunda ki problemin çözümü için siyasi partilerin bir araya gelmesini istedi.

TGS Genel kurulunda siyasal iktidarın basın üzerindeki baskıları kınanarak, gazetecilerin düşüncelerinden dolayı tutuklanması ve hüküm giymesi **"utanç tablosu"** olarak değerlendirildi.

Genel kurulun son günü yapılan seçimlerde; TGS Genel Başkanlığına **Orhan ERİNÇ**, Genel Sekreterliğe **Ziya SONAY**, Genel Mali Sekreterliğe **Yusuf DUYAR**, Yönetim Kurulu üyeliklerine ise; **Adigüzel DEMİRTAŞ**, **Hasan ERCAN**, **Önder KÜRKÜLÜ**, **İsmet SOLAK** ve **Celal YILMAZ** getirildi.

TGS Genel Başkanlığına Seçilen Orhan Erinç..

BİLDİRİ YAYINLANDI

TGS genel kurul bildirisinde basında tekelleşmenin sakıncalarına işaret edilerek, grev kısıtlamalarının tümüyle kaldırılması, ve çalışma hayatıyla ilgili yasal düzenlemelerin ILO ilkeleri çerçevesinde değiştirilmesini istendi.

Bildiride; basın işkolunda **"Stajer"** adı altında kaçak işçi çalıştırıldığı da vurgulanarak, kıdem tazminatı tavanının kaldırılması ve emekliliği yaş haddine bağlayan yasanın değiştirilmesi gerektiğine de işaret edildi.

dir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, Teletas örneğinde yapılan, özelleştirme olmayıp, gerçekte özel bir şirketteki kamu katılımının elden çıkarılmasıdır.

Bilindiği gibi özelleştirme, kısaca, kamunun sermayesinin tamamına sahip olduğu KİT'ler ile karma ortaklıklardaki kamu paylarının özel hukuk tüzel ya da gerçek kişilere satılması biçiminde tanımlanmaktadır. KİT'lerin özelleştirilmesi programının ilk uygulaması

olarak kamu oyuna sunulan Teletas'da, kamu hisselerinin bir bölümünün satış işlemi yapılmıştır.

Teletas'ın ortaklık yapısına bakıldığında; yüzde 40'nın PTT'den Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi (TKKOİ) Başkanlığına devredilen bölümü oluşturduğu; yüzde 39'nun Belçika şirketi olan Bell Telephone Manufacturing Co.'ya ait olduğu; geriye kalan yüzde

21'lik payın ise diğer ortaklara (-ki şirkete PTT Biriktirme ve Yardım Sandığı yüzde 8; Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya Gurubu yüzde 7; Vakıflar Bankası yüzde 5 ve Ray Sigorta yüzde 1 oranında ortak bulunmaktadır.) ait olduğu görülmektedir.

Teletaş'ın 28 Şubat ile 4 Mart arası dönemde satışa çıkarılan bölümü, kamuya ait hisselerin yüzde 55 inin satışındır. Bu satışla kamunun şirket içindeki payı yüzde 18'e düşmektedir. Teletaş'ın satışa sunulan hisse senedini alan 38813 kişinin (2286 teletaş çalışanı ve 587 PTT çalışanı ile birlikte toplam 41.686 kişi) payı ise yüzde 22 olmaktadır. Satışlardan sağlanan gelir 8.2 milyar lirası hisse senedi satışı ve 5.9 milyar lirası Teletaş ve PTT çalışanlara tahsis edilen hisse toplamı olarak 14.1 milyar liradır. Bu arada şirket çalışanlarına yönelik özel düzenlemeler getirilmiş ve şirket, taksitle hisse satın almak isteyen çalışanlara 3 milyar liraya kadar borç vermekte, bu borcun bir yıl içinde dört eşit taksitle ödenmesi öngörülmektedir. Çalışanlara, bu plan uyarınca satın aldıkları hisse senetleri, satın alma bedeli borçlarını tamamen ödedikleri anda teslim edileceği de getirilen düzenlemeler arasındadır.

Teletaş örneği, özelleştirme uygulamasının ilk adımı olması açısından olumlu göstergelerin ön plana çıkarıldığı bir durumdur. 1988 yılı programında da belirtildiği üzere, "sinai mülkiyeti tabana yaymak, üretkenlik ve verimliliği arttırmak" şeklinde amaçlanan özelleştirme uygulamasında, sinai mülkiyeti tabana yaymanın tek başına bir sonuç olarak kabul etmek mümkün değildir. Örneğin 25 Nisan 1988 günü yapılan şirket hissedarları olağan genel kurulunda hisse sahibi olanların yönetimde temsil edilmeleri çalışanları temsilen şirkette çalışan bir mühendisin haricinde mümkün olamamıştır.

Kamunun, özel hukuk kurallarına bağlı olarak çalışan bu şirketteki hisselerini elden çıkartması sonucunda, kısa vadede belki hazineye bir gelir elde etmektedir, ama uzun vadede devletin uğrayacağı kayıp daha fazladır. Siyasal iktidar tarafından vergi yasalarında yapılan değişiklik sonucu, kurumlar vergisinden alınacak gelir azaltılmaktadır. Böylece kamu elinden çıkardığı hisse senedi nedeniyle devlet vergi kaybına uğrarken, varolan hisselerini koruyan

BASIN-İŞ GENEL KURULU...

Basın-İş Genel Kurulu'nda yeni seçilen yöneticiler..

GÜVENÇ, YENİDEN BASIN-İŞ GENEL BAŞKANI SEÇİLDİ..

Türkiye Basın ve Yayın İşçileri Sendikası (BASIN-İŞ) 12 inci olağan Genel Kurulu 21-22 Ekim Günleri Ankara'da yapıldı. **Ali Ekber Güvenç**'in yeniden genel başkan seçildiği kongrede, eski yöneticiler yerlerini korudular.

Türk-İş salonu'ndaki Genel Kurulun açış konuşmasını yapan Genel Başkan **Ali Ekber GÜVENÇ** ülkemizin temel sorununun örgütlenme özgürlüğü olduğunu söyleyerek şöyle dedi:

"—Ülkemizde sendikalaşabilen işçi sayısı 1 milyon 834 bindir. Ülkemiz nüfusunun 55 milyon olduğu gerçeğinden baktığımızda nasıl çarpıcı bir durumla karşı karşıya olduğumuz açıktır. O nedenle, tüm çalışanların hiçbir ayrıma tabi tutulmaksızın grev ve toplu sözleşme hakkıyla donatılmış sendikalaşma özgürlüğüne kavuşmaları gerekmektedir. Ancak böyle bir örgütlülükle Türkiye'de demokrasiyi kurmak, yaşatmak mümkün olacaktır."

BASIN-İŞ Genel Kurulu ikinci gün yapılan seçimlerle sona erdi. **Ali Ekber GÜVENÇ**'in genel başkanlığa yeniden getirildiği genel kurulda, Genel Başkan Yardımcılıklarına; **Zeynel GÖBEL**, Genel Sekreter Yardımcılığına **Ali ERGÜL**, Genel Mali Sekreterliğe **Hasan Hüseyin AYDOĞAN**, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine **Halil KUZEL**, Genel Eğitim Sekreterliğine **Yakup AKKAYA** ve yeni oluşturulan Genel Mevzuat Sekreterliğine **A. Ali FAKİ** seçildiler.

büyük hissedarlar açıktan kazançlı olmaktadır.

İŞÇİ ŞİRKETLERİNİN DURUMU

Sinai mülkiyetin tabana yayılması amacından söz ederken, ülke ekonomisinde yakın geçmişte yaşanan "işçi şirketi" deneyiminin gözden uzak tutulmaması gerekmektedir. İşçi şirketleri

konusunda yapılan çalışmalar, bir dönem "halk sektörü" diye de tartışılan işçi şirketi sayısındaki azalmaya işaret etmektedir. Bu azalmanın önemli nedeni, işçi şirketi niteliğinde olan pek çok işletmenin hisselerinin el değiştirerek büyük sermaye gurubunun eline geçmesi ya da aile şirketi biçimine dönüşmüş olması olarak tesbit edilmiştir.

Liberal ekonominin günlük yansımasında bu tür değişikliklerin nasıl önleneyeceği konusunda somut bir değerlendirmeye rastlanmamaktadır.

Geçtiğimiz dönemde “özelleş-tirme” konusu ülkenin ekonomik ve sosyal politikasının gündeminde sürekli tartışılmalı ve Konfederasyonumuzun görüşleri yukarıda anlatılan çerçevede her fırsatta dile getirilerek, KİT’lerin özelleştirilmesi girişimlerinin ülke ekonomisi ve çalışanlar açısından getireceği sakıncalara değinilmiştir. Ekonomimizin temel yapıtaşları olan KİT’ler konusunda, sorunun ve çözümün doğru olarak ortaya konması gerektiği çalışma raporlarımızda belirtilmiş, “kamu otoritelerinin yanlış müdahaleleriyle, KİT’lerde oluşması istenen modelin uygulamada yerine getirilmemiş olması, bu kuruluşların tamamen tasfiye edilmesi, başka bir ifadeyle özelleştirilmeleri için kabul edilebilir bir gerekçe midir?” sorusu cevapsız kalmıştır.

- Mülkiyetin tabana yayılması ve bu yolla endüstriyel demokrasinin yerleştirilmesi gibi gerekçelerle KİT’leri özelleştirmenin gerisinde yatan amaçların farklı olduğu, kârlı KİT’lerin yabancılara peşkeş çekilerek batıya olan borçların ödenmesinin planlandığı, bugün artık daha geniş çevrelerce anlaşılmaktadır.

Hükümetin KİT’lerle ilgili son uygulamaları eleştirilerimizin haklılığını bir kez daha doğrulamıştır: “Mülkiyetin tabana yayılması ve bu yolla endüstriyel demokrasinin yerleştirilmesi” gibi gerekçelerle KİT’leri özelleştirmenin gerisinde yatan amaçların farklı olduğu; kârlı KİT’lerin yabancılara peşkeş çekilerek batıya olan borçların ödenmesinin planlandığı bugün artık daha geniş çevrelerce anlaşılmaktadır. İş imkanlarının daraldığı, işletmelerin küçüldüğü bir dönemde Türk özel sektörü ve başlangıçta özelleştirmeyi savunan çevreler de giderek eleştirilerini yüksek sesle ifade

ederek Türkiye’nin geleceğinin ipotek altına alındığını söyler hale gelmişlerdir.

Ülkemizi büyük miktarlarda iç ve dış borç batağına sokan siyasi iktidar, dışardan dayatılan reçetelere uygun bir şekilde Türkiye’nin en verimli işletmelerini “yabancılara blok satış” olarak gerçekleştirmektedir. Bunun örnekleri Teletaş’ta, Usaş’ta ve son olarak Çito-san’da görülmüştür. Yine Petkim, Sümerbank PTT gibi büyük ve köklü kuruluşlar yabancı sermayenin eline geçmek için sıralarını beklemektedirler. Türk menkul değerlerinin yurtdışında pazarlamasını sağlamak amacıyla, “Türkiye Fonu” adında bir fon oluşturma çabaları da gözönünde tutulursa, borçları yüksek ülkeler için dayatılan reçetenin bir parçası olarak adım adım, ülkemizde de geçerli kılınmaya çalışıldığı görülmektedir. Nitekim OECD’nin 8-9 Mart 1989 tarihlerinde Paris’te yapılan Türkiye Konsorsiyumu Toplantısında görüşülen raporda, “Türk hükümeti için borç ödeme kapasitesini geliştirmek öncelikli konu olmaya devam etmelidir.” derken hem Türkiye’nin dış borç konusunda kritik bir noktada olduğunun vurgulanması

hem de söz konusu reçetenin uygulanması açısından dikkati çekmektedir.

KİT’lerin özelleştirilmesinin bir ekonomik zorunluluktan değil siyasi bir tercihten kaynaklandığı yönündeki görüşümüzü koruyarak denilebilir ki; KİT’lerin öncelikle bir reorganizasyona ihtiyacı vardır. Ancak böyle bir reorganizasyonla KİT’lerde sürekli bir yönetim, karar özgürlüğü ve modern işletmecilik ilkelerinin egemen kılınmasıyla daha sağlıklı bir yapıya dönüştürülmesi mümkün olacaktır.”

DIŞ İLİŞKİLER..

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri
Çetin GÖÇER..

Ç. GÖÇER, Belçika’da FGTB’nin Kongresine Katıldı..

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin GÖÇER, beraberinde TÜRK-İŞ Eğitim Müdürü Metin OGAN olduğu halde, Belçika İşçi Sendikaları Konfederasyonu (FGTB’nin Genel Kurul Çalışmalarına konuk olarak katıldı.

27 Eylül - 2 Ekim tarihlerinde yapılan FGTB’nin Genel Kurul toplantısına, TÜRK-İŞ yanında ICFTU Genel Sekreteri Vanderveken, ETUC Genel Sekreteri Mathias HINTERSCHIED ve diğer yabancı konuklar da katıldı.

GÖÇER, ICFTU Genel Sekreteri Vanderveken, Kadın Kolları Bürosu Temsilcisi Luis Steward ve ETUC Genel Sekreteri Mathias HINTERSCHIED ile görüştü. ICEF Genel Merkezi’ni de ziyaret eden GÖÇER burada yetkililerle sendikal konularda temaslarda temaslar yaptı.

Dört yılda bir yapılan FGTB’nin bu genel kurul toplantısı sırasında Genel Başkan, Genel Sekreter ve 2 Genel Sekreter Yardımcısı’nın yerine yeni sendikacılar seçildi.

Bir milyon üyesi bulunan FGTB’nin yanında, yine kendisi gibi bir milyon üyesi bulunan Hristiyan İşçi Sendikaları Konfederasyonu yöneticileri de toplantıya katılarak dayanışma örneği sergilediler.

Federal Almanya Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı HEINEMANN, TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Şevket YILMAZ'la bir süre görüştü.

YILMAZ: "Önce Kurum ve Kurallarıyla İşleyen Demokrasi, Sonra AT'a Tam Üyelik..."

- Federal Almanya Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Hermann HEINEMANN, Türk İşçilerinin sorunlarıyla yakından ilgileneceğini söyledi...

Federal Almanya Cumhuriyeti Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Hermann HEINEMANN** beraberindeki heyet ve Almanya'nın Ankara Büyükelçisi **Dr. Eickhof** TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**'ı ziyaret ettiler.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, istek üzerine özet ola-

rak TÜRK-İŞ'i tanıttı ve halen içinde bulunduğumuz yasal sıkıntılarla diğer konular hakkında bilgi verdi.

ŞEVKET YILMAZ:
TÜRKİYE BATI'NIN
BİR PARÇASI...

Bir soru üzerine **Şevket YILMAZ**, Türkiye'nin Avrupa Topluluğu

na tam üyelik başvurusu hakkında da şunları söyledi. "**Biz Türkiye'yi her zaman Batının ve Avrupa'nın bir parçası olarak gördük. Elbette Türkiye'nin yeri AT içindedir. Fakat size belirttiğim gibi demokrasimizdeki kısıntılar, sendikal hak ve özgürlüklerdeki yasakların ortadan kaldırılmaması ve Avrupa Ülkelerindeki tam demokratik ortata-**

mın Türkiye’de hakim olmaması halinde, Türkiye’nin bu topluluğa üye olması güçleşir. Kaldı ki bu topluluk da zaten önce bu kısıtlamaların kalkmasını istemektedir. Yani şöyle özetleyebiliriz. Önce tüm kurum ve kurallarıyla işleyen bir demokrasi, ondan sonra AT’a tam üyelik.”

BAKAN HEINEMANN’IN AÇIKLAMALARI

Görüşmede, Konuk Bakan Heinemann da kendi Eyaletinde 500 bin Türk vatandaşının yaşadığını, bunların 176 binin işçi olduğunu, Türk İşçilerinin sorunlarıyla yakından ilgileneceğini Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu DGB ile kendisinin çok yakın bir ilişkisi bulunduğunu, ve esasen kendisinin politikacı olmadan önce Alman Kamu Hizmetleri ve Transport Sendikası ÖTV’nin muhtelif kademelerinde sendikacılık

yaptığını belirterek, “Düsseldorf’a geldiğinizde sizi makamıma davet ediyorum. Bu durumu DGB Genel Başkanı Ernst BREIT’a ileteceğim ve bana sizin gelişinizi bildirmesini isteyeceğim” diye konuştu.

Konuk Bakan, Daha sonra Ruhr Havzasının en büyük Kömür İşletmesi olan Ruhr Kohle AG Şirketi’nin

buna göre 45 ile 50 yaş arasındaki Türk işçilerinin erken emekliliğe sevk edilebileceklerini, bu yaşın almanlar için 50 ile 53 arasında olacağını, kabul eden işçiye 50.000,- DM tutarında bir defalık çıkış tazminatı ödeneceğini, de belirten Bakan, emekli maaşı ve Türk emeklilik sigortası ile de uyum sağlatılacağını anlattı. **H. Heinemann**, Ancak şim-

- **Heinemann, Ruhr havzasında bulunan en büyük kömür İşletmesi AG Şirketi’nin 1995 yılına kadar 30 bin işçiye tasfiye etme kararı aldığını da belirtti.**

1995 yılına kadar 30 bin maden işçisinin tasfiye etme kararı aldığını, yeni teknoloji ve enerji politikaları açısından bu kararın kaçınılmaz bulunduğunu, bu nedenle de yapılacak işçi tasfiyesinin insancıl yollardan gerçekleşmesi için bir plan hazırlandığını söyledi. Plana tüm siyasi partilerin ve iktidarın olumlu baktığını,

diye kadar Türk Hükümeti’nin bu plana karşı çıktığını ve bu tavır anlayamadıklarını, zira tasfiye planının yasal olduğunu ve zamanı geldiğinde uygulamanın otomatikman yürüdülebileceğinin bilinmesine rağmen karşı koymanın maden işçilerinin maddi zararlarına neden olacağını da sözlerine ekledi.

Heinemann’ın TÜRK-İŞ’i ziyareti sırasında F. Almanya’nın Ankara Büyükelçisi Dr. Eickhof da bulundu.. Ziyaret sırasında Türkiye’deki çalışma hayatının sorunları ile Almanya’daki Türk işçilerin sorunları ele alındı..

UŞAK ve DENİZLİ'DE SEMİNER..

TÜRK-İŞ'in Uşak ve Denizli'de düzenlediği işçis Sağlığı seminerlerinde artmakta olan iş kazalarına dikkat çekilerek devlet denetimlerinin artması ve gerekli tedbirlerin alınması- na işaret edildi..

Uşak'ta 55 ve Denizli'de 75 kursiyerin katılarak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda bilgilendirildiği seminerlerde, branşında uzman olan öğretim görevlileri ders verdiler...

Seminerlerde iş kazalarının "Cinayet" olduğuna işaret edilerek, iş kazaları ve meslek hastalıklarının azalmasında önemli rol oynayan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarını oluşturmamış işyeri sayısının hâlâ mevcut bulunduğu kaydedildi..

UŞAK'TA

Teksif Sendikası Uşak Şubesi Eğitim Salonu'nda yapılan "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Semineri"nde konuşan TÜRK-İŞ İl Temsilcisi ve Teksif Sendikası Şube Başkanı Kemal TOPAL böyle bir seminerin yapılmasından çok memnuniyet duyduklarını belirtti ve iş kazalarının küçük işletmelerde diğerlerine oranla daha fazla olduğunu söyledi.

TÜRK-İŞ 3.cü Bölge Temsilcisi Orhan Demir Sorguç da; iş kazalarının her geçen gün arttığını öne sürerek ilgililerin bu konuya yeterince eğilmediklerini öne sürdü.

- Uşak ve Denizli'de düzenlenen Seminerlerde iş kazalarının artmakta olduğuna dikkat çekilerek, tedbir alınması istendi..

Sorguç, Denetimlerin mutlaka artırılmasını istediklerini belirterek iş kazalarını cinayet olarak nitelendirdi. Sorguç, "1988 yılı verileri 170 bin civarında iş kazası meydana geldi- ni sanılmaktadır" dedi...

Orhan Sorguç, iş kazalarının ve Meslek hastalıklarının zalmasında önemli rol oynayan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının ise hala kurmamış işyeri sayısının oldukça fazla olduğunu söyledi.

55 KURSIYER KATILDI..

TÜRK-İŞ/AAFLI tarafından düzenlenen "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği semineri"nde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarında görev yapan Sendika temsilcileri, Üst-Ustabaşları ve Teknik nezaretçilerin, Teknik anlamda bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik bu çalışmaya Uşakta faaliyet gösteren sendikalarımızdan toplam 55 kursiyer katıldı. ■

Uşak'ta düzenlenen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Seminerine katılan kursiyerler..

Denizli'deki seminerde TÜRK-İŞ İl Temsilcisi ve TEKSİF Şube Başkanı Halicioğlu kursiyerlere hitap ediyor..

iki gün süren seminerde; Meslek hastalıkları, Endüstri Hijyeni, İlk yardım, SSK, Mevzuatı, Beslenme Sendika temsilciliği gibi bilgileri içeren ko-

AÇILIŞTA YAPILAN KONUŞMALAR

Seminerin Açılışında konuşan, Vali vekili Hikmet Gülyıl-

- **Seminerlerde, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda koordineli şekilde eğitim verilmesinin önemine işaret edildi.**

nular, Dr. Şule Ilıcak, Dr. Turgut Artun, Emel Şahin, Selahattin Turla ve Sabahattin Dertli tarafından anlatıldı. Seminer, sertifika dağıtımı ile sona erdi.

DENİZLİ'DE

Teksif Sendikası Denizli Şubesinin Eğitim Salonunda düzenlenen aynı konulu seminerin açılışına, TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilcisi Orhan Sorguç, İl Temsilcisi Nedim Halicioğlu, Mahalli Sendikalarımızın Şube Başkan ve Yöneticileri ile, Vali Yardımcısı Hikmet Gülyılmaz, Belediye Başkanı Ali Marım, Denizli Tabip Odası Başkanı Dr. Galip Yıldız ve tabip odalarının diğer temsilcileri katıldılar.

dız, Belediye Başkanı Ali Marım, Takip Odası Başkanı Dr. Yıldız, TÜRK-İŞ İl Temsilcisi

Seminerin açılışında Denizli Vali ve Belediye Başkanı da yaptıkları konuşmalarla sorunun önemine işaret ettiler..

Nedim Halicioğlu ve Türk-İş Bölge Temsilcisi Orhan Sorguç ve Teksif Denizli Şube Başkanı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği'nin önemine dikkati çekerek, bu tür seminerlerle koordineli bir şekilde işkazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebileceğine işaret ettiler. Denizli'de çalışan işçi sayısının çok fazla oluşu ve küçük işletme sayısının da çokluğu nedeniyle, işveren ve işçilerin elele vererek önlemlerin alınmasında birlikte hareket etmelerinin yararlı olacağı da belirtildi.

SEMINER İKİ GÜN SÜRDÜ

İki gün süren seminerde, endüstri hijyeni, Beslenme, Gıda zehirlenmeli, ilk yardım, SSK Mevzuatı, İşçi Sağlığı Kurulunun etkin çalışmaları ve İşçi İşveren açısından hukuki yükümlülükleriyle ilgili olarak, Prof. Dr. Fevzi Demir, Dr. Turgut Artun, Emel Şahin, Selahattin Turla ve Sabahattin Dertli tarafından bilgiler verildi.

Denizli'de kurulu sendikaların temsilcilerinden toplam 75 kursiyerin katıldığı seminer ikinci gün sertifika dağıtımı ile sona erdi.

TEKSİF
SENDİKASI

Eskişehir'de
yapılan
kadın
işçilerin
eğitim
seminerine
katılanlar
birarada

KADIN İŞÇİLERİN EĞİTİM SEMİNERLERİ SÜRÜYOR...

- Eskişehir ve İzmir'de düzenlenen seminerlerde TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU birer konuşma yaptı...
Seminerlere her iki il'de sendika üyesi kadın işçiler katıldı...

TÜRK-İŞ/AAFLI ortak projesi çerçevesinde düzenlenen "Kadın İşçiler Eğitim Semineri" 3-4 Ekim'de Eskişehir'de, 9-10 Ekim'de de İzmir'de yapıldı.

Eskişehir'deki seminer'e, bu il'deki sendikalarımızın şube yönetim kadrolarında görev yapan ve işyerlerinde doğal sendikal lider durumunda olan üye temsilcisi kadın

işçiler katıldı.

TARIM-İŞ, PETROL-İŞ, TEK-GIDA-İŞ, SEKER-İŞ, TEKSİF, BASİSEN, TÜRK METAL, YOL-İŞ, TES-İŞ, DEMİRYOL-İŞ, TÜRK HARB-İŞ ve BELEDİYE-İŞ Sendikalarımızdan toplam 54 kadın işçi kursiyerin iştirak ettiği seminerin açılışında TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, 2. Bölge Temsilcisi **Yüksel TÜREMİŞ**, Kadın İşçiler Bürosu Müdürü **Nilüfer GÖKÖZ**, AAFLI Türkiye Bürosu Direktörü **Valantin SUAZO** ve TÜRK-İŞ'e üye sendikaların Şube Yöneticileri hazır bulundular.

Mahalli basın temsilcilerinin de takip ettiği seminerin açılışında ilk

konuşmacı olarak söz alan AAFLI Türkiye Direktörü **Valantin SUAZO** kadınların sadece politikada değil, sendikal ve diğer haklarını da kullanmalarının önem ve gereğini vurgulayarak “**Türk kadınına seçme ve seçilme hakkını büyük lideriniz Atatürk tarafından Avrupa ülkelerinden çok önceden tanınmıştır. Kadınlar oy verme sistemine alışmalı ve kendi bilinçleri doğrultusunda oy vermelidirler.**” dedi.

Kadın işçilerin sendika yönetim ve sendikal faaliyetlerde aktif olarak görev almaları zorunluluğunu belirten **V. SUAZO**, “**ancak o zaman sendika güçlendirilmiş, tabii sonuçta da ülkede demokrasi güçlenecektir**” dedi.

BAŞOĞLU’NUN KONUŞMASI

Daha sonra söz alan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, çalışma hayatımızla ilgili bazı güncel sorunlarla TÜRK-İŞ faaliyetleri hakkında görüşlerini açıkladı.

Hükümetin işçi kesimine adeta üvey evlat muamelesi yaptığını sonuçta da işçilerin bütün gayretlerine rağmen kazançlarıyla geçinemediklerini belirten **BAŞOĞLU**, gasbedilen hakların geri alınması için mücadelede inanç ve birlik içinde devam edilmesi gerektiğini söyledi.

SSK hastanelerindeki olumsuzluklara da değinen **BAŞOĞLU**,

hastanelerin kurulacak göstermelik vakıflarla değil, işverenlerin ve hâzinenin prim borçlarının ödemesiyle düzeltilebileceğini söyledi.

Konuşmasının son bölümünde TÜRK-İŞ faaliyetleri hakkında açıklamalarda bulunan **BAŞOĞLU**, TÜRK-İŞ’in son 36 yılda yapmadığı eylemleri bu dönemde gerçekleştirdiğini, bundan amacın da işçinin refah seviyesinin yükseltilmesi olduğunu söyledi.

BAŞOĞLU, bugün karşı karşıya bulunulan sorunlardan kurtuluşun mümkün olduğunu, bunun da ancak verilen oy’a sahip çıkmakla gerçekleşeceğini söyledi.

Daha sonra kadın ve çocuk sağlığı ve hastalıkları, genel beslenme ve çocuk beslenmesi, aile planlaması, kadın işçilerin işyeri sorunları ve sendikal çözüm yolları, iş hukuku ve istihdam güvencesi Üniversite öğretim üyelerince işlendi. Seminere katılan kursiyerlerin konularla ilgili sorularının ilgili öğretim üyelerince cevaplandırıldığını ve tartışıldığı seminerin kapanışı ikinci gün öğleden sonra yapıldı.

Kapanışta söz alan TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu yeni Müdürü **Nilüfer GÖKÖZ**, Türkiye’nin en güçlü kuruluşunun büyük sorumluluk taşıyan bürosunun başına gelmesinden onur duyduğunu belirterek, konuların yabancısı olmadığını ve işçilerimize hizmet vermekten büyük mutluluk duyacağını söyledi.

İZMİR SEMİNERİ

TEKSİF, BASİSEN, TÜRK METAL, DEMİRYOL-İŞ, TEKGIDA-İŞ, SAĞLIK-İŞ, TOLEYİS Sendikalarımızdan toplam 41 kadın işçi kursiyerin iştirak ettiği seminerin açılışında ilk sözü alan AAFLI Türkiye Direktörü “**Çalışan kadınların eşit hak verilmeyen ülkelerde demokrasiden söz edilemez**” dedi. **SUAZO** özetle şunları söyledi.

“**Çalışma hayatına geçen kadınlarımızın sayılarında büyük artışlar olmaktadır. Çalışan kadınların politik hayattaki etkinlikleri dikkatle değerlendirilmeli ve refahlarını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.**”

Daha sonra söz alan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, çalışan kadınlarımızın sorunları ve yeni çıkarılan grev tüzüğü hakkında TÜRK-İŞ görüşlerini açıkladı.

Çalışan kadınlarımızın evindeki işleriyle birlikte 18 saat mesai yaptığını belirten **BAŞOĞLU** şöyle dedi:

“**İşkollarında ücretsiz bakım sağlanmadıkça sosyal haklar sağlanmış olmaz. AT’a girme çabasında olan Türkiye önce Avrupa şartlarını yerine getirmelidir.**”

Daha sonra grev ve lokavtlarda alınacak önlemlere ilişkin tüzük’le ilgili TÜRK-İŞ görüşünü açıklayan **Mustafa BAŞOĞLU**: “**Grev koşulları neyi gerektiriyorsa o yapılacaktır. Meydan demokrasiyi içine sindiremeyenlere bırakılmayacaktır.**

Tüzükte kısıtlı grev hakkına yeni bir darbe indirilmiştir. Sendikalar üzerinde görülmemiş bir baskı rejimi kurulması öngörülmektedir. Tüzüğün iptali için Danıştay’a başvurulacaktır. Aynı zamanda konu ILO’ya intikal ettirilecektir.”

Daha sonra kadın ve çocuk sağlığı ve hastalıkları, genel beslenme ve çocuk beslenmesi, aile planlaması, kadın işçilerin işyeri sorunları ve sendikal çözüm yolları, iş hukuku ve istihdam güvencesi üniversite öğretim üyelerince işlendi. Seminere katılan kursiyerlerin konularla ilgili sorularının ilgili öğretim üyelerince cevaplandırıldığı ve tartışıldığı seminer sertifika verilmesiyle sona erdi.

Seminere katılanlardan bir grup..

“Türk İşçilerine Çifte Tabiiyet Tanınmasından Yanayız..”

• **FUCHS “Türkiye’de Sendikal haklardaki gelişmeler konusunda SHP’ye bugünkü hükümete kıyasla daha fazla güveniyorum” dedi..**

Federal Alman Sosyal Demokrat Parti Genel Sekreteri Anke FUCHS, Türkiye’nin Avrupa Topluluğu’na tam üyeliğinin gerçekleştirilebilmesi için, özellikle insan hakları ve sendikal haklar konusunda önemli adımlar atması gerektiğini söyledi. FUCHS, “Türkiye’deki insan hakları ve sendikal haklardaki gelişmeler konusunda SHP’ye bugünkü hükümete kıyasla daha fazla güveniyorum” dedi.

SHP’nin konuğu olarak bir süre Ankara’da bulunan Anke FUCHS, düzenlediği basın toplantısında, incelemeleri sırasında Türkiye’nin demokrasi yolunda attığı adımları memnuniyetle izlediğini, ancak, özellikle insan hakları ve sendikal haklar konusunda istenilen düzeye ulaşamadığını görüşünü savundu.

ALMANYA’DA ÇALIŞAN TÜRKLER

FUCHS, Türkiye’nin AT’a üyeliği konusundaki düşüncelerini açıklarken, Topluluk ile Türkiye arasındaki işbirliği kapsamının daha da geliştirilmesi için mevcut ortaklık anlaşmasının getirdiği imkânlardan gecikilmeden yararlanılması gerektiğini söyledi.

Almanya’da çalışan Türklerin sorunlarına da değinen FUCHS, partisinin yabancılara daha güveneli bir yaşam sağlanmasını hedef-

lediğini kaydetti. Yabancıların Alman vatandaşlığına geçirilmesi konusunda iktidardaki hristiyan demokrat birlik ile aynı görüşte olmadıklarını belirten FUCHS, SDP’nin yabancıların en kısa zamanda Alman vatandaşlığına alınması yeline, bunlara çifte tabiiyet tanınma-

sı fikrini benimsediğini bildirdi.

TÜRKİYE’NİN AT’A TAM ÜYELİĞİ

FUCHS ile birlikte Türkiye’de bulunan F. Alman Parlâmenter Ludvig Fellermaier’de Türkiye’nin

Türkiye’ye gelen F. Almanya SPD Parti Sekreteri bayan Anke Fuchs, başkanlığındaki heyet TÜRK-İŞ’i ziyaret sırasında..

ALMAN SOSYAL DEMOKRAT PARTİ HEYETİ TÜRK-İŞ’İ ZİYARET ETTİ.

YILMAZ: “Türkiye’de işçi haklarındaki kısıtlamalar sürüyor” dedi.

F. Almanya Sosyal Demokrat Parti Genel Sekreteri Anke FUCHS başkanlığındaki heyet Türkiye’de bulunduğu süre içinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi’ni de ziyaret etti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, yaklaşık bir saat süren görüşmeden sonra yaptığı açıklamada, toplantıda Türkiye’deki işçi hak ve özgürlüklerinin batı standartlarına uygun olmadığı konusunun ele alındığını bildirdi.

ILO’nun işçi hak ve özgürlükleri konusundaki standartlarının da görüşüldüğünü kaydeden YILMAZ, “Elbette Türkiye’deki yasaksız demokrasi, grev ve toplu sözleşme durumlarındaki kısıtlamalar, işkollarındaki grev yasaklarının çokluğu her zaman olduğu gibi yine gündemde bulunmaktadır” dedi.

► tam üyelikte ısrar etmesi yerine, öncelikle AT ile imzalanan ve "Ankara Anlaşması" olarak bilinen ortaklık anlaşmasını işlerliğe kavuşturması gerektiğini savundu. FELLERMAIER, şöyle dedi:

"Eğer ortaklık anlaşması işletilebilirse, tam üyelik olmadan da özellikle ekonomik ilişkilerin daha da güçlenmesi sağlanacaktır. Tam üyelik konusuna saplampa kalmamak lazım. Öncelikle elimizdeki aracı işletmek gerekiyor. Öncelikle Türk Dışişleri Bakanı Mesut YILMAZ'ın ortaklık anlaşmasının devreye girmesi için sürecin işletilmesini istemesi lazım. Böylece belli bir ilerleme sağlanır."

FELLERMAIER, Türkiye'nin daha önce bir istekde bulunduğunu, ancak Yunanistan'ın Kıbrıs sorununu da dahil etmek istemesi üzerine görüşmelerin çıkmaza girdiğini hatırlatan bir gazeteciye, bu tür konuların görüşmelerin dışında tutulabileceğini söyledi.

DENİZ BAYKAL'IN AÇIKLAMASI

Bu arada, bir gazeteci, basın toplantısına katılan SHP Genel Sekreteri Deniz BAYKAL'a, konukların öncelikle AT ile ortaklık anlaşmasının işletilmesi, konusundaki açıklamaları hakkında ne düşündüğünü sordu. BAYKAL, bu soruyu şöyle cevaplandırdı:

"Türkiye'nin AT'a müracaatıyla ilgili bir karar alma noktası yaklaştıkça bu konuda bir belirsizlik ortaya çıkıyor. Soruna tam üyelikten eksik, ortaklık anlaşmasından ileri bir ara çözüm bulma kanısının yaygın olduğu görülüyor. Ortaklık anlaşmasının işlerliğe sokulması konusunda iki taraf için de sorunlar var. Anlaşmanın işlememesinde Türkiye'nin iç siyasal rejiminde karşılaştığı sorunlar da etkili olmuştur. Çeşitli nedenlerle varılacak çözümün çok sade ve berrak bir anlaşma olmaya çağrı görünüyor.

Japonya Uluslararası Çalışma Vakfı Heyeti'nin TÜRK-İŞ'i ziyareti...

JAPONYA ÇALIŞMA VAKFI HEYETİ TÜRK-İŞ'İ ZİYARET ETTİ..

Japonya Uluslararası Çalışma Vakfı (Jilaf)'tan 3 kişilik bir heyet TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, Genel Başkan Yılmaz'la görüştü.

JILAF Direktörü Masaru FUJİNİ, Japon Çalışma Bakanlığı İş İlişkileri Müdür Yardımcısı Akinori KUWABARA ve Japon Özel Sektör İşçi Sendikaları Konfederasyonu (RENGO) Dış İlişkiler Müdürü Yozo ABE'den oluşan heyet 2 Ekim günü TÜRK-İŞ'e gelerek Genel Başkan Şevket YILMAZ'la görüştü.

YILMAZ, TÜRKİYE'DEKİ ÇALIŞMA HAYATI HAKKINDA BİLGİ VERDİ..

TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ görüşmede, Türkiye'deki İşçi Hareketinin gelişimi, Çalışma Hayatında yaşanan sıkıntılar ile Türkiye'deki Sendika çalışmalar konularında bilgi verdi.

JAPON HEYET BAŞKANININ SÖZLERİ...

Japon Heyeti Başkanı FUJİNİ'da ziyaretinin nedeni hakkında şunları söyledi:

"—Daha önce de belirttiğimiz gibi, Vakfımız Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkelerinin sendikalarıyla ikili ilişkilere girmek, bunların eğitim ve teşkilatlanma sorunlarına maddi ve manevi katkıda bulunmak ve karşılıklı dayanışmaya girmektir."

Japonya Uluslararası Çalışma Vakfı (JILAF) ile TÜRK-İŞ arasında karşılıklı işbirliğinin üç ana konuda somutlaştırıldığı, bunların sırasıyla; İkili işbirliğinin sağlanması, teknik cihaz yardımı, ve ortaklaşa ulusal ve uluslararası seminer düzenlemek olduğu belirtildi.

Şu an görünen o ki çalışmalar, tek pazar uygulamasının genişlemesinden çok, Topluluk içinde ilişkilerin derinleştirilmesine yönelik, Türkiye ve Avusturya gibi ülkelerin başvuruları karşısında 1992'den önce net bir kararın alınması zor görünüyor. Türkiye bu süreyi ortaklık anlaşmasını çalıştırarak geçirmelidir. Ancak bu tam üyelik

başvurusunun yerini alacak anlayışla ele alınmamalıdır. Biz bunun ciddi bir kararı ortadan kaldırmaması gerektiğini söylüyoruz. Müzakereler 1992'den sonra da başlayabilir. Bu süre için de ortaklık anlaşması ek unsurların katkısıyla daha somut ilişkilerin kurulması için kullanılabilir."

KAMU HİZMETLERİNDE TARAFLI ve MAKSATLI UYGULAMALAR ile SONUÇLARI...

H. AVNİ YAZICI
TÜRK-İŞ SOSYAL GÜVENLİK
UZMANI

Bir yıl önceki, “**Kamuda Personel İdaresinin Bugünü ve Kayırmacılık Sistemi**” başlıklı yazımızla (1), kamu kurum ve kuruluşlarındaki kadrolaşmaya değinmiş, kadrolaşmayı gerçekleştirebilmek için sosyal hukuk devleti ve yönetim prensipleriyle bağdaşmayan yollara başvurulduğunu izaha çalışmıştık. Yine bu hukuk dışı tasarruflara çalışanların, çalıştıkları süreçlerde aldıkları temiz sicilleri bozulmak suretiyle tasfiyeleri ne çalışıldığını da örnek göstermiştik.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın İmren Aykut, Bakanlık Merkez Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşlarına yayımlanmış olduğu 21.8.1989 tarih, 1989/12 sayılı genelgesi ile “**Sicil Raporları**” konusuna değinmiş ve bu raporların ilgilinin mesleki, yöneticilik ve yurtdışı gö-

revlerdeki ehliyetlerinin belirlenmesindeki önemini vurgulamıştır. Ayrıca, ileride yürütülecek idari işlemlerde birinci derecede önemi haiz bir belge olan bu raporların, adil ve hakkaniyet esasları gözetilerek ve ilgilinin gerçek durumunu belgeleyecek şekilde düzenlenip, geçmiş yıllardaki davranış ve tutumları da gözönünde bulundurularak, fevkalade bir olayın olmaması halinde raporlar arasında açık farklılığa meydan verilmemesini, yine başarısız, disiplinsiz ve olumsuz davranışların zamanında belgelendirilmesini ve ilgilinin zamanın da uyarılmasını hatırlatmıştır.

**HEM ÜZÜLDÜK,
HEM SEVİNDİK...**

Sayın Bakanın bu çok önemli hususa, kendi Bakanlığı

ve Bağlı Kuruluşlarındaki uygulamalar yönünden temas etmesi ve ilgilileri uyarması, hem üzüntümüze ve hem de sevinmemize neden olmuştur.

Yasadışı, maksatlı ve çalışanın temel hak ve hürriyetlerine tecavüz mahiyetindeki bu kötü uygulamaların, çalışma hayatını, işçi-işveren ilişkilerini düzenlemek, denetlemek ve sosyal güvenlik imkanını sağlamak, bu imkanı yaygınlaştırmak ve geliştirmekle görevli bir Bakanlık ve Bağlı Kuruluşlarında da cereyan etmiş olması, üzüntümüze neden olmuştur. Çünkü genelgeyi özünde başka türlü yorumlamak mümkün değildir.

Sevindik, olan olmuş, tasfiyeler yapılmış, haksızlığa uğrayanlar adli ve idari yargı mercilerine müracaat etmişler,

çoğu da Devletine küserek ve zoraki emekli olmuşlardır. Ama hizmet yürümektedir. Sayın Bakanı bu yöndeki hassasiyetinden dolayı kutluyoruz. Önemli olan bugünlerde ve yarınlarda çalışanların haklarını korumak, onlara bu güvenceyi verebilmek ve statü teminatını sağlayabilmektir.

Sayın Bakanın, yasal hakları hatırlatan bu cesur ve çağdaş uyarısından esinlenerek bir başka gerçeği hatırlatmak istiyoruz.

İŞÇİ EMEKLİLERİN DURUMU ve SÜPER EMEKLİLER...

İşçi ve Memur Emeklilerinin ilk defa 1988 yılında aynı miktarda sosyal yardım zammı almaları, Sayın Bakanın katkılarıyla sağlanmış olmasma rağmen, 1.7.1989 tarihinden itibaren bu denge, işçi emeklileri aleyhine bozulmuştur. Süper emeklilerin durumu da yine içler acısı bir başka durumdur.

Enflasyonun ekonomik değerler ve sosyal yaşam üzerindeki tahribatı, tüm işçi emeklilerinin ve dar gelirliilerin yaşamındaki menfi etkisi bilinmektedir. **Türk-İş Araştırma Merkezi** tesbitlerine göre, 4 kişilik bir ailenin Eylül/1989 ayında asgari düzeydeki gıda harcaması **319 bin 276** liradır. Ama bir işçi emeklisi 1.7.1989 tarihinden itibaren asgari 240 bin 450 lira, ortalama 290 bin 675 lira, azami 340 bin 900 lira emekli aylığı alabilmektedir. Bu tutarlar % 70 aylık bağlama oranına göre yapılan tesbitleri ifade etmektedir.

Sayın Bakan, Sosyal Sigortalar Kurumu ile ilgili tüm beyanatlarında, kurumun mali durumuna temas etmekte ve bu sebebe dayanarak işçilerin ve işçi emeklilerinin haklı taleplerine karşı çıkmaktadır. Bilindiği üzere kurum gelirlerinin en önemli kaynağını işçi ve işverenlerin ödedikleri primler teşkil etmektedir. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda 3395 sayılı kanunla yapılan bir değişiklikle, her türlü inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işlerde % 70 mukayase sistemi kaldırılmıştır. Bu uygulama ile işverenler kuruma bildirimlerinde serbest bıraktıklarından, kurumun prim tahakkuklarının düşmesine neden olunmuştur.

Sayın Bakana bu değişikliklerin başladığı Temmuz/1987 yılından sonraki uygulamaların ve kuruma yapılan bildirimlerin araştırılmasını, araştırma sonuçlarının bir değerlendirilmeye tabi tutulmasını öneriyoruz. O zaman işverenlerin kuruma ne kadar işçilik bildirdiği, bildirilen bu miktarların maliyetin yüzde kaçını olduğu, her işyerindeki farklı bildirimlerin mevcudiyeti ve bazı işverenlerin yasal sorumluluklarını nasıl yerine getirdikleri gerçeği açıkça ortaya çıkacaktır. Yine aynı mahiyetteki işlerdeki farklı bildirimlerin aynı bölgelerdeki işyerleri arasında olduğu kadar, bölgeler arasında da var olduğu keyfiyeti bütün çıplaklığı ile ortaya çıkarılmış bulunacaktır. İşte o zaman mevcut uygulamanın vahameti kendiliğinden anlaşılacaktır. Bu nedenle, araştırma neticeleri açıklanmaya kadar başkaca teferruata girmek istemiyoruz.

ÖLÇÜMLEME SİSTEMİ KALDIRILDI AMA...

Yine yapılan diğer bir değişiklikle, yasal mükellefiyetlerini zamanında yerine getirmeyen işyerlerine uygulanan "ölçümleme sistemi" kaldırılmış, bunun yerine "idari para cezası" uygulaması getirilmiştir. Yapılacak araştırmada, idari para cezası uygulaması da bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Yani bu uygulamanın tüm bölgelerde zamanında ve etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı, farklı uygulamaların nedenleri, bölgeler itibarıyla ne kadar idari para cezası tahakkuk ve tahsilatı yapıldığı hususları tesbit edilerek bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. O zaman yıllardır alışılmış bir sistemin hangi maksatlarla bozulmak istendiği ve kurumun reform adı altında ne kadar zararının olduğu açıkça görülecektir.

Yüzde yetmiş mukayese sistemine esas işçilik nisbetleri ve özel bina inşaatlarındaki M² maliyet bedelleri kurumca tek taraflı olarak değil, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca bilimsel verilere göre müştereken tesbit edilmekte idi. Yine gelişen teknolojik şartlara göre işçilik nisbetlerinde düşüşler de sağlanıyordu. Buna rağmen kurumun prim tahakkuklarında çok önemli yeri olan bu otokontrol sisteminin, araştırma konusu yapılmadan, noksan yönlerinin giderilmesine çalışılmadan terkedilmesi hususu, bu gibi işleri başarmak için idarede görev verilen bazı kişilerce organize edildiği ve

MÜNİR CEYLAN YENİDEN PETROL-İŞ BAŞKANI..

Petrol-İş Sendikasının 20. Genel Kurulu İstanbul'da yapıldı ve **Münir Ceylan** Yeniden Genel Başkan Seçildi.

Genel Kurul'da delegeleri, ülke düzeyinde ve sendikal alandaki sorunları ve çözüm önerileri konusunda görüşlerini dile getirdiler. Sendikanın önündeki hedeflere ilişkin önerilerin sunulduğu genel kurulda, özelleştirmenin durdurulması ve bu yolda Türk-İş'in harekete geçirilmesi, askıda kalan Türk-İş 1988 Şubat ve Mart eylem kararlarının sürdürülmesi, 12 Eylül'lerin tekrar yaşanmaması yönünde işçilerin topyekün mücadelesi gereği konularında, genel kurul kararları tesbit edildi.

Sendika Anatüzüğünün demokratikleştirilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirildiği genel kurulda üye aidatı % 75 yevmiye olarak tesbit edildi.

Üç yıllık döneme ilişkin gelişmelerin bu yoldaki sendikal çalışmaların ve önümüzdeki dönemin hedeflerinin ortaya konduğu genel kurulda görüşler Genel Kurul sonuç bildirgesinde toplandı. Sendikal taleplerin de yer aldığı sonuç bildirgesinde işçilerin ve emekçilerin örgütü mücadelesinde birinci derecede yeri olan, sendikal işçilerin % 75'inin üyesi bulunduğu Türk-İş'ten de bu sorumluluğa uygun anlayış beklentisi görüşüne yer verildi.

SEÇİMLER

Genel kurulda yapılan Seçimler sonucunda Petrol-İş Sendikası Genel Başkanlığına **Münir Ceylan** yeniden seçildi. Yönetim kurulu diğer üyeliklerde; Genel Sekreterliğe ise **Hüseyin Doğdu**, Genel Mali Sekreterliğe **Teakin Akın**, Genel Teşkilatlanma Sekreterliğine **Mansur Burgucu**,

Genel Yönetim Sekreterliğine de **Mustafa Çavdar** seçildi.

Yönetim Kurulundaki tek değişiklik, Genel Teşkilatlanma Sekreterliğinde **Mehmet Çelik**'in yerine **Mansur Burgucu**'nun seçimiyle oldu.

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanlığına yeniden seçilen Münir Ceylan

muavffak olunduğu hususunda ki kaygımızı kuvvetlendirmektedir.

İşte önerdiğimiz araştırma yaptırıldığında bu gerçekler, kurumun zararı ve farklı uygulamalar açıkca ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Bazı kamu hizmetlerinin, fonlardan finanse edildiği günümüzde, İşçilerin sosyal güvenliğinden sorumlu bulunan kurumun gelir kaynaklarının, bu şekilde kısırlaştırılması düşündürücüdür. Fonlarda kaynak kendiliğinden oluşmamaktadır. Fonlardaki birikimler ne-

ticede yine vatandaşlara inikâs eden maliyet artışları ve yüzdelere meydana gelmektedir. Ama nedense bu gerçek sosyal sigorta uygulamalarında gözardı edilmektedir. Herhalde enflasyon nedeniyle maliyetlerdeki artışlar bu uygulama ile düşürülmek istenmiş ve yıllardır uygulanan başarılı sistem terk edilmiştir. Yani bu uygulamanın bedelini de işçiler, işçi emeklileri ve bunların aile fertleri ödemektedirler. Çünkü bu kişilerin haklı taleplerine yetkililer, kurumun mali durumu nedeniyle karşı çıkmaktadırlar.

Yaptırılacak araştırma bu gerçeğin ortaya çıkmasını ve uygulamaların bir değerlendirilmeye tabi tutulmasını sağlayacaktır. O zaman idari para

cezası uygulamasına yön verilecek, etkinliğini ve verimliliği sağlayacak tedbirler alınacaktır. Ama kuşumuz yok ki % 70 mukayese sistemine dönülmesinin önemi ve zarureti kendiliğinden anlaşılacak, kuruma bildirimler başıbozukluktan ve keyfilikten kurtarılacaktır.

İşçilerimize ve işçi emeklilerimize günün şartlarına uygun ve insan onuruna yaraşır çağdaş bir sosyal güvenlik hizmeti götürülmek ve yasal görevler aksatılmamak isteniyorsa, kurumun maddi durumu sorun değildir. Çünkü çaresi vardır. Yeter ki bu çareler aransın ve uygulamalar bilimsel olarak araştırılıp değerlendirilebilsin.

Türk Sendikacılığının Geleceği..

Türkiyede Sendikacılığın dokuz yıldanberi yaşadığı sıkıntılar, sendikacılığımıza veya görülen hak kısıntıları doruk noktasına ulaştıktan sonra yerini daha özgür sıkıntılardan, kesintilerden arınmış demokrasiye gerçekten uygun bir sendikacılığa terkedecek mi? Bu sorunun cevabını dokuz yıldır arayan bir sendikacı olarak umutlarımızın tazelenmesine ve bizi kaygılardan uzaklaşmaya götüren bir olayı yaşamasaydım doğrusu üzüntülerimi koruyacak ve demokrasi içinde yaşadığımız sözde demokratik sendikacılığımızın geleceği için hayıflanmaya devam edecektim. Ama memnuniyetle kaydetmek istiyorum ki artık Ükemiz sendikacılığının geleceği açısından daha fazla umutlu ve daha az kaygılıyım!

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu yeni yasama yılı dolayısı ile Görev taksimatı yapar yapmaz, Hükümet tarafından sevk edilen iki maddelik bir tasarıyı müzakere etmek üzere toplandı. Tasarının müzakeresinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **İmren Aykut**'la biz de hazır bulunduk. Tasarı Üzerinde Söz alan İktidar ve muhalefete mensup sayın üyeler söz birliği etmişcesine geçici tedbirler yerine kalıcı ve Avrupa topluluğu standartlarına uygun değişiklik tekliflerinin komisyona getirilmesini ve Türk Sendikacılığı üzerindeki kısıtlamaların seçme ve seçilme özgürlüğünü zedeleyen hükümlerin kaldırılmasını Avrupa sendikacılığı nasıl bir Demokratik işleyişe sahipse biz de de aynı hükümlerin bulunmasını ısrarla istediler! Bu taleblere Komisyon Başkanı da katıldı. Taleplerle ilgili olarak söz alan Sayın Bakan Bakanlıkta hazırlıkların sürdürülmekte olduğunu İşçi ve İşveren Konfederasyonlarının da görüşlerinin alınacağını ve daha sonra Yüce Meclis'e sunulacağını ifade ettiler. Bu tablo dokuz yıldır beklediğimiz ve özlediğimiz bir tablodur ve şahsi kanıma göre son derece sevindirici bir tablodur. Millet Meclisinde Komisyonlar genel kurul adına çalışırlar. Milli iradenin tecellisinde ilk basamak ihtisas komisyonlarıdır. Bu sebeple İktidar ve Muhalefete mensub sayın üyelerin yasaksız bir

demokrasiyi ve onun bölünmez bir parçası olan Hür Sendikacılık hareketini gerçek manada Avrupa bir demokrasi bazına oturtmak istemeleri gerçekten sevindiricidir.

Türk-İş Topluluğunun her üç yılda bir genel kurullarını tazelediği yöneticilerin bir nev'i sınava tabi tutulduğu bilinmektedir. **Türk-İş**'e bağlı kuruluşlar peyderpey genel kurullarını yaparak yeni bir döneme başlıyorlar. Emeklilik haklarını kullanmakta olan sendikacıların seçilme haklarını engelleyen bir yasa hükmü Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu'nda kabul edilen bir madde ile iki dönem daha uzatılmış ve engelleyici hüküm ortadan kaldırılmıştır. Tasarıya eklenen bir fıkra ile bu hüküm yargıya intikal etmiş uyuşmazlıklarda da uygulanır demek suretiyle önemli bir haksızlığın telafisi yoluna gidilmiştir. Sendikacılıkta tecrübenin ve bilginin ne derecede önemli olduğunu, İşçilerimiz ve bu hareketin içinde yaşayanlar çok iyi bilirler.

Genç yaşta liderlik makamına gelmiş ve Ömrünün Kırk yılını Türk Sendikacılığına vermiş birisi olarak belirtmek istiyorum ki, bu kırk yılda edindiğim tecrübeleri ve yaşadığım acı tatlı olayları yazmaya kalksam bir kaç ciltlik bir dizi meydana gelir. Sendikacıları kendi kuruluşlarında etkili hale getiren faktör onların sürekli okumaları kendilerini olayların gerisinde bırakmamaları ve güçlü bir temsil kapasitesini ellerinde bulundurmalarıdır. Türk Sendikacılığı yeni dönemde de fanatik yabancı ideolojilerin maşası olmuş bazı sözde devrimcilerin oyununa gelmeyecek ve Hürriyetçi Demokrasi içinde hak arama mücadelesini daha akılcı ve bilinçli olarak sürdürecektir. Aralık ayında yapılacak **Türk-İş** genel kurulunda hizmet yarışının sonu akıl ve tecrübe faktörünün başarısı olarak tecelli edecektir. Çokpartili Hürriyetçi Demokrasi içinde Batı Standartlarına uygun Hür ve Bağımsız özgür sendikacılık. Asıl amaçta bunu gerçekleştirmek ve çalışanların haklarını daha güçlü olarak korumak ve geliştirmek değil mi? Ömürlerini bu çileli mesleğe adanmış bulunan bütün meslekdaşlarıma başarılar diliyorum...

Türk Sendikacılığının Geleceği..

Türkiyede Sendikacılığın dokuz yıldanberi yaşadığı sıkıntılar, sendikacılığımıza veya görülen hak kısıntıları doruk noktasına ulaştıktan sonra yerini daha özgür sıkıntılardan, kesintilerden arınmış demokrasiye gerçekten uygun bir sendikacılığa terkedecek mi? Bu sorunun cevabını dokuz yıldır arayan bir sendikacı olarak umutlarımızın tazelenmesine ve bizi kaygılardan uzaklaşmaya götüren bir olayı yaşamasaydım doğrusu üzüntülerimi koruyacak ve demokrasi içinde yaşadığımız sözde demokratik sendikacılığımızın geleceği için hayıflanmaya devam edecektim. Ama memnuniyetle kaydetmek istiyorum ki artık Ükemiz sendikacılığının geleceği açısından daha fazla umutlu ve daha az kaygılıyım!

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu yeni yasama yılı dolayısı ile Görev taksimatı yapar yapmaz, Hükümet tarafından sevkedilen iki maddelik bir tasarıyı müzakere etmek üzere toplandı. Tasarının müzakeresinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **İmren Aykut**'la biz de hazır bulunduk. Tasarı Üzerinde Söz alan İktidar ve muhalefete mensup sayın üyeler söz birliği etmişcesine geçici tedbirler yerine kalıcı ve Avrupa topluluğu standartlarına uygun değişiklik tekliflerinin komisyona getirilmesini ve Türk Sendikacılığı üzerindeki kısıtlamaların seçme ve seçilme özgürlüğünü zedeleyen hükümlerin kaldırılmasını Avrupa sendikacılığı nasıl bir Demokratik işleyişe sahipse biz de de aynı hükümlerin bulunmasını ısrarla istediler! Bu taleblere Komisyon Başkanı da katıldı. Taleplerle ilgili olarak söz alan Sayın Bakan Bakanlıkta hazırlıkların sürdürülmekte olduğunu İşçi ve İşveren Konfederasyonlarının da görüşlerinin alınacağını ve daha sonra Yüce Meclis'e sunulacağını ifade ettiler. Bu tablo dokuz yıldır beklediğimiz ve özlediğimiz bir tablodur ve şahsi kanıma göre son derece sevindirici bir tablodur. Millet Meclisinde Komisyonlar genel kurul adına çalışırlar. Milli iradenin tecellisinde ilk basamak İhtisas komisyonlarıdır. Bu sebeple İktidar ve Muhalefete mensub sayın üyelerin yasaksız bir

demokrasiyi ve onun bölünmez bir parçası olan Hür Sendikacılık hareketini gerçek manada Avrupa bir demokrasi bazına oturtmak istemeleri gerçekten sevindiricidir.

Türk-İş Topluluğunun her üç yılda bir genel kurullarını tazelediği yöneticilerin bir nevi sınava tabi tutulduğu bilinmektedir. **Türk-İş**'e bağlı kuruluşlar peyderpey genel kurullarını yaparak yeni bir döneme başlıyorlar. Emeklilik haklarını kullanmakta olan sendikacıların seçilme haklarını engelleyen bir yasa hükmü Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu'nda kabul edilen bir madde ile iki dönem daha uzatılmış ve engelleyici hüküm ortadan kaldırılmıştır. Tasarıya eklenen bir fıkra ile bu hüküm yargıya intikal etmiş uyuşmazlıklarda da uygulanır demek suretiyle önemli bir haksızlığın telafisi yoluna gidilmiştir. Sendikacılıkta tecrübenin ve bilginin ne derecede önemli olduğunu, İşçilerimiz ve bu hareketin içinde yaşayanlar çok iyi bilirler.

Genç yaşta liderlik makamına gelmiş ve Ömrünün Kırk yılını Türk Sendikacılığına vermiş birisi olarak belirtmek istiyorum ki, bu kırk yılda edindiğim tecrübeleri ve yaşadığım acı tatlı olayları yazmaya kalksam bir kaç ciltlik bir dizi meydana gelir. Sendikacıları kendi kuruluşlarında etkili hale getiren faktör onların sürekli okumaları kendilerini olayların gerisinde bırakmamaları ve güçlü bir temsil kapasitesini ellerinde bulundurmalarıdır. Türk Sendikacılığı yeni dönemde de fanatik yabancı ideolojilerin maşası olmuş bazı sözde devrimcilerin oyununa gelmeyecek ve Hürriyetçi Demokrasi içinde hak arama mücadelesini daha akılcı ve bilinçli olarak sürdürecektir. Aralık ayında yapılacak **Türk-İş** genel kurulunda hizmet yarışının sonu akıl ve tecrübe faktörünün başarısı olarak tecelli edecektir. Çokpartili Hürriyetçi Demokrasi içinde Batı Standartlarına uygun Hür ve Bağımsız özgür sendikacılık. Asıl amaçta bunu gerçekleştirmek ve çalışanların haklarını daha güçlü olarak korumak ve geliştirmek değil mi? Ömürlerini bu çileli mesleğe adanmış bulunan bütün meslekdaşlarıma başarılar diliyorum...

FARUK BARUT YENİDEN GENEL BAŞKAN SEÇİLDİ...

TES-İŞ'in Olağan genel kurul toplantısı, 20-22 Ekim günleri Ankara'da yapıldı. Tes-İş Genel Kurulunda Genel Başkanlığa yeniden **Faruk BARUT** seçildi...

DSİ Salonunda SAAT 10.00'da çalışmalarına başlayan genel kurulun açış konuşmasını yapan Genel Başkan **Faruk BARUT** işsizlik sigortasına karşılık, kıdem tazminatının kaldırılmak istendiğini hatırlatarak "Kıdem Tazminatını hiç kimse kaldıramaz. İşçi hareketi buna asla müsaade etmeyecektir. Bu hadise bizleri bir anda genel grev kapısına getirecektir" dedi.

**BARUT : "ENERJİ İŞÇİSİ
TEK'E TALİPTİR..."**

FARUK BARUT, KİT'leri özelleştirme kapsamı içinde, TEK'in de

bulunduğunu haber aldıklarını bildirerek şöyle dedi:

"Sıkıntınız işi yürüten elemanlardan ise, iyisini yapanı ve iş bilen adamları çalıştırınız. Çalışmayan yöneticilerin hırsını işçiden çıkarmasınlar. Herkese ilan ediyorum. Bizi yollara dökmesinler. Neticesi ne olursa olsun, bu hadisenin üstüne gidecek ve tüm yasal haklarımızı kullanacağız TÜRK-İŞ ve kardeş sendikalarla birlikte gerekirse en etkili eylemler hayata geçirilecektir. İllâ satacaklarsa işte teklif ediyorum, tüm işletme haklarına TES-İŞ ve 110 bin enerji işçisi taliptir. TEK'i istiyoruz. Satın almaya talibiz."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**'ın Divan Başkanlığını yaptığı TES-İŞ Genel Kurulu'nda divan başkan Yardımcılıklarını da

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Emin KUL**, ile Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** bulundular. Genel Kurulda SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü**, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren AYKUT**, DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel**, İmar-İskan Bakanı **Cengiz ALTINKAYA**'da birer konuşma yaptılar.

Genel Kurul'un son günü yapılan seçimlerde, TES-İŞ Genel Başkanlığına **Faruk BARUT** yeniden getirildi. Yönetim Kurulu öteki üyeliklerine; **Mahmut ÖZONUR** (Genel Başkan Vekili) **Salih ERMANAV** (Genel Sekreter), **Hasan COŞAR** (Genel Mali Sekreter), **Kenan TETİK** (Genel Teşk. Sekr.) **Kâmil ÖZDEMİR** (Gen. Arşt. Sekr.) ve **Cemil TÜRK** (Genel Eğitim Sekreteri) seçildiler.

TES-İŞ,
3. Olağan
Genel
Kurulda
seçilen
Yönetim
Kurulu
üyeleri ve
Genel
Başkan
**Faruk
Barut**
(üstte)

BAYRAM MERAL YENİDEN YOL-İŞ GENEL BAŞKANI SEÇİLDİ..

- Genel Kurulda alınan bir kararda; (Yol-İş üye tabanına güvenen ve ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi için fedakârca mücadeleyi göze alan bir çizgiyi benimsemekte ve uygulamaktadır" denildi.

Yeniden Yol-İş Sendikası Genel Başkanlığına seçilen Bayram Meral, "Yol-İş, emek ve demokrasi için birlikte mücadele güçlenmiştir ve daha da güçlenecektir" dedi.

Türkiye Yol-İş Sendikası 3. Olağan Genel Kurulu, 15 Ekim 1989 günü yapılan seçimlerle sona erdi. Genel Başkan **Bayram Meral**, seçimlere rakipsiz olarak katıldı ve yeniden Genel Başkanlığa getirildi. Diğer yöneticiler de aynı görevlerine seçildiler. Genel Kurulun sona ermesi üzerine bir konuşma yapan Genel Başkan **Bayram Meral**, "Türkiye Yol-İş Sendikası'nın 1986-1989 dönemindeki faaliyetleri ve 3. Olağan Genel Kurulu, ekmek ve demokrasi için birlikte verilen mücadelenin başarıya giden tek yol olduğunu, Yol-İş'i ve Sendikacılık Hareketini güçlendirdiğini bir kez daha kanıtlamıştır. Türkiye Yol-İş Sendikası 3. Genel Kuruldan daha da güçlenmiş olarak çıkmıştır ve bu çizgisini sürdürerek daha da güçlenecektir" dedi.

Türkiye Yol-İş Sendikası 3. Olağan Genel Kurulunda Yönetim Ku-

Yol-İş Sendikası Olağan Genel Kurulda seçilen Yönetim Kurulu Üyeleri toplu olarak görülüyor.

rulu Üyeliklerinin büyük bir bölümü için başka aday çıkmadı. Genel Başkan **Bayram Meral**, Genel Başkan Yardımcıları; **A. Nejat Karaoz** ve **Feridun Kızılgün**, Genel Mali Sekreter **Turgut Ayçiçek**, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Fikret Barın** ve Genel Eğitim Sekreteri **Kenan Özsüer** tek aday olarak seçimlere katıldılar ve seçildiler. Genel Sekreterliğe yeniden **Mehmet N. Bamyacı** seçildi. Yeni oluşturulan Genel Mevzuat Sekreterliğine ise **Nuhi Çelebi** getirildi.

GENEL KURULDA KARAR ALINDI...

Türkiye Yol-İş Sendikası Genel Kurulunda oybirliğiyle kabul edi-

len kararda şu değerlendirme yapıldı:

"Türkiye Yol-İş Sendikası, Türkiye Sendikacılık Hareketi içinde haklı ve meşru talepler için üye tabanına güvenen ve ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi için fedakârca mücadeleyi göze alan bir çizgiyi benimsemekte ve uygulamaktadır. Bu anlayışın daha da güçlenebilmesi Sendikamızın üye sayısının artırılmasına ve üyelerimizin bu konularda bilinçlendirilmesine bağlıdır. Türkiye Yol-İş Sendikası önümüzdeki dönemde sendikalaşma ve eğitim konusunda yeni yeni başarılar elde edecektir".

“SSK, KAMU KURULUŞLARINDAN 1 TRİLYON 625 MİLYAR LİRA ALACAKLI..”

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ “SSK’nın kamu kuruluşlarından 1 Trilyon 625 milyar lira alacağı bulunduğunu” söyledi.

TOLEYİS Sendikasının 11 Ekim günü Ankara’da toplanan başkanlar Kurulu toplantısı’nda konuşan **TÜRK-İŞ** Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, SSK sigorta primlerinin Maliye Bakanlığı tarafından tahsil edilmek istendiğine ilişkin görüşlerini açıkladı. **YILMAZ**, Maliye Bakanlığının vergi tahsilinde bile güçlük çektiğini söyledikten sonra şöyle dedi:

“—SSK’nın sahibi işçidir. SSK, işçilerin çalıştığı işyerlerindeki işverenin ödediği primlerle ayakta durur. 1 Ekim tarihi itibarıyla SSK’nın aralarında belediyeler, eximbank, hazine ve maliye’nin de bulunduğu KİT’lerden 1 trilyon 25 milyar lira alacağı vardır. Diğer kamu kuruluşlarından Kurum’un alacağı ise, 600 milyar dolayındadır. Böylece SSK’nın kamu kesiminden toplam alacağı 1 trilyon 625 milyar lirayı bulmaktadır.”

KİT’LERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ

KİT’lerin özelleştirilmesi konusuna da değinen **YILMAZ**, Devlet Bakanı **Güneş TANER**’in “satış işlemine önce kârlardan başlayacağız” biçimindeki açıklamasını anımsatarak “Kârları sattıktan sonra, acaba zararlıları kim alacak” diye sordu. Satışa çıkarılan 5 çimento fabrikasının, yalnızca arsa değerinin, satış bedelinin kat kat üstünde olduğunu ifade eden **YILMAZ**, özelleştirilecek işyerleri arasında

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz, TOLEYİS Sendikası Başkanlar Kurulunda konuştu..

Sayılan **PETKİM**’in de 1988 kârının 1 trilyon lira olduğunu, oysa bu işyerinin 5 trilyon liraya satılması için görüşmeler yapıldığını bildirdi. **TÜRK-İŞ Genel Başkanı**, **PETKİM**’in satışının Türk ekonomisine bir darbe olduğunu da vurguladı.

MUSTAFA ARAS’IN KONUŞMASI

TOLEYİS Sendikası Genel Başkanı **Mustafa ARAS**’ta Başkanlar Kurulu’nu açarken yaptığı konuşmada, enflasyonun toplu iş sözleşmelerle elde edilen hakları kısa sürede anlamsız hale getirdiğini söyledi. 1989 yılının **TÜRK-İŞ** ve sendikalar açısından genel kurullarının yoğunlaştığı bir yıl olduğunu belirten **ARAS**, işçi haklarını kısıtlayan yasaların değiştirilmesini, Avrupa normlarına uygun hale getirilmesini istedi.

İşçilerin örgütlerini koruma-

larının gerektiğini ve iş kavgayı körüklemek isteyenler bulunduğunu söyleyen **ARAS** bu konuda şöyle dedi:

“—Hızla gelişen ve değişen dünyamızda ülkemiz insanlarının gülmesi ve karınlarının doyması, onların da mutlu yaşamaları için sendikalarımızın doyması, onların da mutlu yaşamaları için sendikalarımızın daha güçlü hale gelmeleri ve emeğin hakkını birlikte korumaları şarttır. Emek kesimini birbirine kapıştırıp, işçi sınıfı içindeki sebepsiz tartışmalardan kendi çıkarlarına medet umanlar, yıllarca başarılı oldular. Anayasada ve yasalarda çalışanların aleyhine hükümler getirilmesi fırsatını da ellerine geçirenler, sendikal harekette iş kavgayı körüklemek ve bizi birbirimize düşürmek isteyebilirler. Bu hedef şaşırtmacalara ve bizi birbirimize düşürmelere son vermek gerekir.”

Brezilya, Türkiye ve Küçük Hanım...

Sinan VARGI
Türk-İş Kooperatif Uzmanı

Eskişehir’de bir pastanenin kapısından içeriye giren köylü vatandaşımız heyecanlı bir şekilde tezgahlara sordu...

— Küçük hanım başladı mı?. Küçük hanım...

— Yok abicim daha başlamadı, geç otur şöyle...

Giyiminden ve kasketinden, Eskişehir’in civar köylerinde yaşayan bir vatandaşımız olduğu anlaşılıyordu. Belki bir yakınını ziyaret için gelmişti, belki de bir işi halletmek için. Dayanamayıp sordum...

— Hep seyrediyor musunuz bu diziyi?

— Tabii abi, özellikle hanımlar çocuk çocuk hep seyrederiz!

Sohbet çayla koyulaştığında, dizinin yayına girdiği saatlerde köyde hayatın durduğunu, kahvenin dolup taşıdığını, hanımların toplanarak “**Küçük Hanım**,” “**Zenginler de Ağlar**” ve “**Yasenia**” gibi dizileri birlikte seyrettiğini öğreniyordum...

Dikkat edilecek olursa bu tür dizi filmlerin hemen tamamının **Brezilya yapımı olduğunu kolaylıkla görebiliriz. Amerika’lı ve Avrupa’lı** televizyoncular bu tür dizilere sabun köpüğü anlamına gelen “**Soap Opera**” dizisi diyorlar. İzlendikten sonra seyircide hiçbir şey bırakmayan yalnızca vakit geçirmek ve halkı oyalamak için yapılan ucuz diziler. Gerçekten de dizi hep aynı mekanlarda, bir kaç kişi arasında ge-

çen ve inanılmaz tesadüf ve aşk oyunları ile süregelen bir yapım... Bu da dizinin

Brezilya’da tipik görüntü: Büyük binalar yanında gecekondu evler..

► maliyetini düşürerek, dizinin yüz ya da, yüzelli bölüm olarak çekilmesine imkan tanıyor. İnsan baştan bir kere izledimi bir daha bırakamıyor ve müptelası oluveriyor. Genel Müdür, toplantıya girerken sekreterine aman video'ya aliver diye talimat verirken, aynı talimatı tatilden dönen kaynana damadına veriyor...

BREZİLYA İLE ORTAK YANIMIZ NE...

Neden bu diziler bizde de bu kadar tuttu. Brezilya ile ortak yanımız nedir. Brezilya'da 1986 yılında % 76 olan enflasyon, 1987'de % 364'e 1988'de ise % 934'e yükselmiş. Dış borçlarda da keza böyle bir yükselme grafiği var. 1988'de ülkenin dış borcu 115 milyar dolar oluvermiş. Büyüme hızı 1986'da % 10,9 iken 1988 de büyüme hızı eksi hanelere düşmüş ve % 2,2 büyüme hızı gerçekleşmemiş. (Kaynak Brezilya Merkez Bankası)

Brezilya ile diğer bir ortak yanımız ise gelir dağılımındaki adaletsizlik Dünya bankası ve Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE)'nin verilerine dayanarak hazırlanan bir sıralamada 45 dünya ülkesi ele alınmış. Brezilya gelir dağılımındaki listenin en sonunda yer alıyor. Türkiye ise 35. sırada... Brezilya'da en düşük gelir gurubunda Milli Gelirden alınan payın % 2, ikinci gurubun % 5, üçüncü gurubun % 9.4, dördüncü gurubun % 17 ve nüfusun geri kalan % 20'lik zengin gurubu ise milli gelirin % 66 sını paylaşıyor. Türkiye'de ise bu sayılar en fakir gurubun için % 4, ikinci grup için % 7, üçüncü grup için % 13, dördüncü grup için % 21, ve en zengin grup olan son yüzde yirmilik bölüm ise milli gelirin % 55'ini elinde bulunduruyor.

Brezilya ile Türkiye'nin Uluslararası

verilere dayanılarak yapılan karşılaştırmaları sonucunda dizilerin Türkiye'de neden fazla izleyiciye hitap ettiği anlaşılmaktadır.

DIŞ BORÇLAR ARTIYOR... GELİR DAĞILIMI BOZULUYOR...

Sürekli enflasyon tehdidi altında bulunan **Brezilya** artık dış borç alacak kaynak sıkıntısıda çekiyor. Bazen dış borçların ödenmesinin durdurulması da düşünüldüğü için, para muslukları kapanıveriyor. O zaman yapılacak fazla bir şey kalmıyor, işsiz insanların eğlendirilmesi için televizyon dizileri gündeme geliveriyor.

Çok kalabalık **Sao Paulo** kentinin gökdelenlerinin hemen yanında çığ gibi büyüyen karton ve mukavva'dan oluşan gecekonduarda akar su kanalizasyon olmamasına rağmen elektrik hizmeti verilmiş. Halk gıdasından kesip hengün makarna yiyerek bit pazarlarından televizyon satın alarak bu dizileri izliyor.. Lüks semtlerdeki zenginlerin aralarında ki entrikalı aşk hikayeleri halkı konuşmaktan ve düşünmekten alıkoyuyor...

Bizim yayın kuruluşumuzda son aylar içinde bu dizileri, magazin basınımızın desteği ile yayına sokuyor.. Brezilya'da tutan dizilerin Türkiye'de de tutacağı zaten önceden tahmin edilmesi güç olmayan bir gerçek.. Rakkamlar ve en son gelir dağılımı istatistikleri bunun en önemli göstergesi oluveriyor...

Bugünlerde 3. Kanal'ın hazırlıkları tamamlandı. Bol gözyaşlı entrikalı Brezilya dizilerini seyrederken, hem Eskişehir'li köylü vatandaşı hemde 5 metrekare karton evde yaşayan işsiz Brezilya'lıyı hatırlayacağız.

Beş Yaş Önce Emekli Olmak

Osman Nuri TEKMAN

(Sosyal Güvenlik Uzmanı)

2422 VE 3246 sayılı kanunlarla yapılan değişikliklerden önceki hali ile Sosyal Sigortalar Kanunumuz, yaşlılık aylığı bağlanması için esasta kadınlar için 20, erkekler için 25 yıldan beri sigortalı olmak ve bu süre içinde en az 5000 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeme şartını içermekte yani diğer bir deyimle hizmeti esas almakta; bununla birlikte diğer taraflarda ülkemiz için yaşlılık aylığı bağlanması için yaş sınırını kadınlar için 50, erkekler için 55 olarak alıp; bu yaşları doldu-

ranlara da daha hafif şartlarla en az 15 yıldan beri sigortalı olmak ve en az 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaklar yaşlılık aylığı bağlanmasını benimsemektedir.

Özetle yasanın bu hali ile yaşlılık aylığına hak kazanmak, yaş kaydına bağlı değildir.

2422 Sayılı Kanunun 6'ncı maddesi ile yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin 60'ncı maddenin (G) fıkrasına getirilen **"Bu maddenin uygulanmasında; 18 yaşından önce ma-**

lûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilir." hükmü ile yaşlılık aylığından en erken faydalanma yaşı kadınlar için 38, erkekler için 43 yaşın dolmuş olması şekline girmiştir ve dolayısıyla yaşlılık aylığı bağlanması bir yaş sınırına bağlanmıştır.

Ancak daha sonra çıkarılan 2564 sayılı kanunla getirilen geçici - 291 Sayılı Kanun Hükmünde kararname ile geçici

►
54 üncü - maddenin “1.4.1981 tarihinden önce malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 ıncı maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.” hükmü ile 1.4.1981 den önce sosyal sigortalar kanununa göre tescil edilmiş olanlar, getirilen yaş kaydı dışında bırakılmışlar; 1.4.1981 den itibaren sigortalı olanlar ise, yukarıda da belirtildiği gibi kadınlar en erken 38, erkekler 43 yaşlarını doldurduklarında emekli olabilmek şartına bağlı bırakılmışlardır.

YENİ DÜZENLEME, EMEKLİ OLABİLMEYİ 3 GRUBA TOPLAMIŞTI..

10 Ocak 1989 günlü Resmi Gazetede yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren “17.7.1964 tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair (3246 Sayılı) Kanun” ile Sosyal Sigortalar Kanununa göre emekli olabilmek istisnalar dışında, yaş esasına bağlı olmak üç grupta toplanmıştır.

Bunlar, istisnayı teşkil eden, 10 Ocak 1986 günü en az 15 yıl (dahil) sigortalılık süresi bulunanlar - yaş kaydına tabi tutulmayanlar dışında sırasile şöyledir.

1) Kanunun Geçici 1 inci (291 Sayılı KHK ile geçici 64 üncü) maddesi ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki sigortalılık sürelerine göre,

a - 10 Ocak 1986 günü en az 10 (dahil) - 15 yıl sigortalılık süresi bulunanlardan kadınlar 41, erkekler 46 yaşını doldurmak zorundadırlar.

b - 10 Ocak 1986 günü 5 (dahil) - 10 yıl sigortalılık süresi bulunanlar, kadın ise 43, erkek ise 45 yaşını doldurmak zorundadılar.

c - 10 Ocak 1986 günü 5 yıldan az sigortalılık süresi bulunanlar kadın ise 45, erkek ise 50 yaşını doldurmuş olmak zorundadırlar.

2422 Sayılı Kanunla getirilen “...18 yaşından önce malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilir” hükmüne kamu-oyunda büyük tepki doğmuş ve bu tepki sonucu, o günkü Hükümet 2564 Sayılı Kanunla bu hükmün 1.4.1981 den önce tescil edilenlere uygulanmayıp; 1.4.1981 den sonra sigortalı olanlara uygulanması yolunda bir geçici madde getirmek zorunda kalmıştır.

Oysa bugün, 1.4.1981 den sonra sigortalı olanlar, 10 Ocak 1986 gününde (10.1.1986) 4 yıl 9 ay 1 günlük sigortalı olduklarından, bunların hepsi 10 Ocak 1986 günü 5 yıldan az sigortalılık süresi bulunanlar grubuna girmekte ve bu suretlek adın ise 38, erkek ise 43 yaşından emekli olma hakkını yitirerek, kadın 45, erkek ise 50 yaşından önce emekli olamıyacaklardır.

Bu hali ile bu gruba girenlerin emeklilik hakları kadın ve

erkeklerde 7 yıl sonraya kaymış olmasına rağmen hiç bir tepki görmemiştir.

2) Kanunla kurulu sosyal güvenlik kurumları ile bu Kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklarla ilk defa bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih (10 Ocak 1986) ile 31 Aralık 1984 tarihi arasında prim veya kesenek ödeme suretiyle ilgilendirilenleri kadın 50, erkek ise 55 yaşını doldurmak şartı ile emekli olabileceklerdir.

MADDE, KAPSAM İTİBARIYLA GENİŞ BİR KİTLEYİ İLGİLENDİRİYOR...

Bu madde kapsamı itibariyle daha geniş bir kitleyi (TC Emekli Sandığı, Bağ-Kur, Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli malûllük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere kurulmuş sandıklara tabi olanları) ilgilendirmesine rağmen, bu kuruluşların bazılarında emeklilik yaşı bu yaş sınırları olduğundan hemen hemen hiç bir tepki görmemiştir.

Bu şekildeki emeklilik yaşı sıralamalarında sigortaların bir önceki gruba girmesine, önce askerlik yapıp sonra sigortalı olanlardan bazılarının askerlik borçlanması yaparak sigortalılık süresini uzatanlar dışında, imkân bulunmamaktadır.

Oysa, aşağıda vereceğimiz 3 üncü grupta, ferdi teşebbüsle, içinde bulunduğumuz yıl sonuna kadar herhangi bir şekilde sigortalı olunmakla, beş yaş önce emekli olmak, yasada değişiklik olmadığı sürece, mümkündür.

3) Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları ile bu kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sendikalarla ilk defa 1 Ocak 1990 tarihinden itibaren prim veya kesenek ödemek suretiyle ilgilendirileceklerden kadın sigortalılar 55, erkek sigortalılar 60 yaşlarını doldurmuş olmak şartı ile emekli olacaklardır.

İnsanların ortalama ömrünün, birgün farkla beş yıl artması mümkün değildir. Bu nedenle bir gün fark ile emeklilikten faydalanma yaşının beş yaş birden artırılması hak ve insaf kurallarına aykırı düşer.

İş bulursa çalışacak durumda olan ve % 20 ye varan işsizler arasından birinin 1 Ocak 1990 dan önce iş bulma şansına erişmesi, ona, 1 Ocak 1990 dan sonra iş bulana göre beş yaş önce emekli olabilme şansında beraberinde getirecektir.

Örneğin içinde bulunduğu bu yılda okulunda başarılı olamamış bir çocuğun, ceza olarak yaz tatilinde ana veya babası tarafından bir işte çalışmaya verilmesi ve bu çocuğun

çalıştığı yerde sigortalı olması nedeniyle 1 Ocak 1990 dan önce sigortalı olduğu için, ona kız ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurduğunda emekli olma hakkını kazandıracaktır.

Oysa okulunda başarılı olan ve ana veya babası tarafından yaz tatilinde ödüllendirilen ve bu eğitim yılında bir üst sınıfta, okula veya fakülteye gidecek olan çocuk, 1 Ocak 1990 tarihinden önce sigortalı yapılmadığı için, o ancak kız ise 55, erkek ise 60 yaşında emekli olabilecektir.

SONUÇ

Burada işe emeklilik yaşı açısından bakıldığında, ödüllendirmenin çalışkana değil, tembele yapıldığı söylenebilir.

Oysa aynı yaş grubunda bulunan bu çocukların yaşama ihtimalleri diğer bir deyimle ortalama ömürleri, bir birinin aynidir.

Çalışanlara göre emekli sayısı azaldıkça, prim oranı aynı kaldığında, emekliye daha yüksek emekli aylığı verilebileceğini veya emekliye aynı aylığın verilmesine devam edilmesi halinde de çalışanların prim yükünün azaltılabileceğini herkes bilir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun istatistiklerinde **“1987 yılı sonu itibariyle yaşlılık**

sigortasından aylık almakta bulunanların cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılışı” tablosunda kadınlarda 55, erkeklerde 60 yaşın üzerindekiyi esas alıp hesapladığımızda, bulunan emekli sayısının kadınlarda 94.683’den 49.134’e, erkeklerde 662.437’den 230.380’e, toplam olarak 757.120’den 230.380’e inmek suretiyle % 70’e yakın bir azalmanın olduğu görülür.

Ancak, ülkemiz gerçeklerine uygun olmayan bir düzenleme ile böyle bir uygulama sonucu belki aylık ödeyecek emekli kalmamış, yalnız dul ve yetimler kalmış olabilir.

Böyle bir duruma meydan vermeyerek ve yıllarını çalışarak Sosyal Sigortalar Kurumuna prim ödemiş yaşlıların, ömürlerinin sonunda yaşlılık aylığı alarak mutlu bir-kaç yıl yaşamaları da onların doğal hakkıdır.

Çalışanlara göre emekli sayısını azaltmayı amaçlayan, ancak ülkemiz gerçeklerine uymaması nedeniyle pek çok sigortalının, emekli olmadan, bu dünyadan göçüp gideceği pek uzak olmayan bir zamanda görülecektir.

Bu durum görülmeden, yaşlılık aylığı yaş sınırlarının ülkemiz gerçeklerine uyan sınırlara getirileceğini ümit ederiz.

Ekim'89 Gıda Harcaması..

- Ankara'da yaşayan dört kişilik ailenin gıda harcaması Ekim'89 fiyatlarıyla 325 bin 761 liraya yükseldi...

- Özal'ın ekonomiden sorumlu olduğu 1980'den bu yana mutfakta fiyatlar 41 kat arttı...

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezinin Ankara'da çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptığı yerleri dikkate alarak yaptığı piyasa belirlemeleri, gıda maddelerindeki fiyat artışının sürdüğünü göstermektedir.

Yapılan piyasa belirlemeleri, çalışanların zorunlu gereksinimleri içinde önemli bir yer tutan gıda için Ekim/1989'da 325.761.-TL. harcama yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Aşağıdaki tabloda farklı yaş gruplarına sahip Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin yapması gereken asgari gıda harcaması yer almaktadır.

Gıda harcamasının hesabında esas alınan sebze ve meyve türlerinin mevsim nedeniyle değişmesi sonucu

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... İnsanların yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Ekim '89 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin yapılan araştırmayı sunuyoruz.

fiyatlarda meydana gelen nisbi yavaşlama eğiliminden dolayı Ekim/1989'daki artış yüzde 2 dolayında kalmıştır. Bu artışın çalışanların bütçesine yüklediği ek harcama tutarı 6.485.- liradır.

Öte yandan Özal'ın ekonomiden sorumlu olduğu 1980'den bu yana uygulanan ekonomik politikalarla, günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçasını oluşturan fiyat artışları sonucu son on yılda mutfaktaki artış 41 kat olarak gerçekleştiği dikkati çekmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezinin belirlediği aylık gıda harcama tutarları ve asgari ücretteki değişimler son iki yıl itibariyle asgari ücret tesbit edildiği tarihlerde bile yetersiz ve asgari gıda harcamasını karşılamaktan uzak kalmaktadır. Asgari ücret belirlemesini izleyen aylarda gıda harcamasıyla arasındaki fark giderek açılmaktadır.

1988 yılının başlarında geçerli olan net asgari ücret ile gıda harcamasındaki fark 86.608.-lira iken, yapılan artış ve vergi indirimlerine rağmen 1989 yılının Ekim ayında bu fark fiderek artmış ve 177.036.- liraya ulaşmıştır.

Bu durum, fiyat artışları ile ücret arasındaki yakın bağlantının somut bir örneği olmaktadır. Fiyat artışlarının süregeldiği bir ekonomik yapıda ücret artışları, baz alınan belirli bir durumdaki satılma gücünü korumak bakımından sınırlı kalmaktadır.

Dört Kişilik Ailenin Aylık Gıda Harcaması (TL)

	Ocak/1980	Eylül/1989	Ekim/1989
— Yetişkin işçi için	2.685.—	106.709.—	108.159.—
— Yetişkin kadın için	1.754.—	68.010.—	69.422.—
— 15-19 yaş grubu erkek çocuk için	2.070.—	87.198.—	89.546.—
— 4-6 yaş grubu çocuk	1.368.—	57.364.—	58.634.—
	7.877.—	319.276.—	325.761.—

**TÜRKİYE'NİN DE
ONAYLADIĞI**

“AVRUPA SOSYAL ŞARTI” NELER GETİRİYOR?..

Italya'nın Torino kentinde 1961 yılında Türkiye'nin de taraf sıfatıyla imzaladığı “Avrupa Sosyal Şartı”, aradan geçen 28 yıldan sonra, ülkemizde de uygulanmak üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylandı ve 14 Ekim 1989 Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Beş bölüm, 38 madde ve ek'inden oluşan “Avrupa Sosyal Şartı”, yürürlüğe konulan ülkelerdeki çalışanlara önemli hak ve çıkarlar sağlıyor.

NELER GETİRİYOR ?

İrk, renk, cinsiyet, din siyasal görüş, ulusal soy ve sosyal köken ayrımı gözetmeksizin, “Tüm insanların özgürce iş edinebilmesi, herkesin adil, güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına sahip olması, adil ücret hakkı, ekonomik ve sosyal çıkarların korunması amacıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlar düzeyinde örgütlenme hakkı, çalışan ve çalıştıranların tümünün toplu pazarlık hakkına kavuşması, çocuklar, gençler ve kadın işçilere gerektiğinde özel koruma koşullarının sağlanması, mesleki ve sosyal güvenlik hakkından eşit yararlanma hakkı” gibi konuların uluslararası standartlara uygunluğunu sağlamayı öngören ve tümüyle uygulanmasını beklediğimiz “Avrupa Sosyal Şartı” aynen şöyle:

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

Bu Şart'ı imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Hükümetler;

Avrupa Konseyinin hedefinin kendilerinin ortak mirası olan ideal ve prensiplerin gerçekleştirilmesi ve korunması gayesiyle üyeleri arasında daha güçlü bir birliğin sağlanması ve özellikle insan hakları ve temel özgürlüklerin gerçekleştirilmesi ve idame ettirilmesi suretiyle sosyal ve ekonomik gelişmenin sağlanması olduğunu gözönüne alarak;

Avrupa Konseyi üyesi devletlerin, 4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanmış olan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Avrupa Sözleşmesiyle 20 Mart 1952 tarihinde Paris'te imzalanan ek protokolda halklarına bu belgelerde belirtilen kişisel ve siyasal hak ve özgürlükleri sağlamayı kabul ettiklerini gözönünde bulundurarak;

Hiçbir ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal görüş, ulusal soy veya sosyal köken ayrımı gözetmeksizin sosyal haklardan yararlanma hakkının sağlanması gerektiğini gözönüne alarak;

Uygun kuruluş ve faaliyetlerle kent ve kırsal nüfusun yaşam düzeyini geliştirmek ve sosyal refahını yükseltmek için her türlü ortak çabada bulunmaya kararlı olarak;

Aşağıdaki hükümlerde mutabık kalmışlardır.

BÖLÜM I

Âkit Taraflar, ulusal ve uluslararası tüm uygun yolları izleyerek aşağıdaki hak ve ilkelerin etkin biçimde gerçekleştirileceği koşullara ulaşmayı politikalarının amacı sayar:

1 — Herkesin, özgürce edinebildiği bir işle yaşamını sağlamak fırsatı olacaktır.

2 — Tüm çalışanların adil çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.

3 — Tüm çalışanların güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.

4 — Tüm çalışanların, kendileri ve ailelerine yeterli bir yaşam düzeyi sağlamak için adil bir ücret alma hakkı vardır.

5 — Tüm çalışanlar ve çalıştıranlar ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumak amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyinde örgütlenme özgürlüğüne sahiptir.

6 — Tüm çalışanlar ve çalıştıranlar toplu pazarlık hakkına sahiptir.

7 — Çocuklar ve gençler uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel korunma hakkına sahiptir.

8 — Çalışan kadınlar analık durumunda ve öteki çalışan kadınlar gerektiğinde, çalışırken özel korunma hakkına sahiptir.

9 — Herkes, kişisel ilgi ve yetenekleri uyarınca bir mesleği seçmesine yardımcı olacak uygun mesleki yönlendirme imkânları hakkına sahiptir.

10 — Herkes mesleki eğitim için uygun olanaklar hakkına sahiptir.

11 — Herkes ulaşılacak en yüksek sağlık düzeyinden yararlanmasını mümkün kılan her türlü önlemlerden faydalanma hakkına sahiptir.

12 — Tüm çalışanlar ve geçimini temin ettikleri sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

13 — Yeterli kaynaklardan yoksun herkes, sosyal ve sağlık yardımı hakkına sahiptir.

14 — Herkes sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

15 — Özürlü kimseler, özürlerinin nedeni ve niteliği ne olursa olsun, mesleki eğitim, rehabilitasyon ve topluma yeniden intibak hakkına sahiptir.

16 — Toplumun temel birimi olarak aile, tam gelişmesini sağlamaya yönelik uygun sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkına sahiptir.

17 — Medeni hallerine ve aile ilişkilerine bakılmaksızın, analar ve çocuklar uygun sosyal ve ekonomik korunma hakkına sahiptir.

(Devamı Gelecek Sayımızda)

**YILMAZ,
SENDİKA
KONGRELERİNDE
KONUŞTU :**

“SSK Primlerinin, Maliye Bakanlığı’nca Toplanması Sakıncalıdır..”

- Özelleştirmeye İlgili Olarak da TÜRK-İŞ Genel Başkanı: “KİT’lerin yabancılara Satışı, TÜRK ekonomisine Bir Darbedir” dedi.

Türkiye YOL-İŞ, TES-İŞ ve DEMİRYOL-İŞ Sendikalarının genel kurullarında divan başkanlığına seçilen TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, bu kongrelerde yaptığı konuşmalarında, SSK primlerinin Maliye Bakanlığı’nca toplanmasının sakıncalarına işaret ederek, son günlerin önemli konusu “KİT Satışları”na değindi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **YILMAZ**, Maliye Bakanlığının SSK’nın gelirlerine el koyarak, çalışanların güvencesi durumundaki Sosyal Sigortalar Kurumu’nun işlemez hale geleceğine işaret ederek özetle şöyle dedi:

“— Sosyal Sigortalar Kurumu, işçilerin prim gelirlerinden oluşan kaynakla ayakta duran, işçinin öz malı bir kuruluştur. Hükümet hazırladığı bir düzenlemeyle bu kuruluşu kendisine kaynak aktaran bir kuruluş haline getirmek istemektedir. Maliye Bakanlığı, SSK’nın işverenlerde birikmiş olan prim alacaklarını tahsile kalkışmıştır. Bu son derece sakınca yaratacak, tehlikeli girişimdir. 1 Ekim 1989 tarihi itibarıyla SSK’nın aralarında belediye, eximbank, hazine ve maliye’nin de bulunduğu KİT’lerde 1 trilyon 25 milyar lira alacağı vardır. Diğer kamu ku-

ruluşlarından kurum’un alacağı ise, 600 milyar liradır. Böylece SSK’nın kamu kesiminden toplam alacağı 1 trilyon 625 milyar lirayı bulmaktadır. Maliye Bakanlığı SSK’nın parasına göz dikeceğine, önce SSK’ya olan prim borçlarını ödesin.”

ÖZELLEŞTİRMENİN ADI : HARAÇ-MEZAT SATMA...

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, KİT’lerin haraç-mezat satılamayacağını belirterek, özelleştirme adı altında KİT’lerin yabancılara satışına karşı çıkılmasının bir vatan sevelik olduğuna işaret etti:

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, bu konuyla ilişkin de özetle şunları söyledi:

“— Milletin parasıyla, millettten toplanan vergilerle yaptırılan ve yurt ekonomisinin can damarı haline gelen bu müesseselerin böylesine satılmasına özelleştirme değil, olsa olsa yabancılaştırma denir. KİT Satışlarına karşıyız. Bu kârlı müesseseler bu şekilde peşkeş çekilmemelidir. Fransızlara satılan 5 çimento fabrikasının, yalnızca arsa değeri,

Şevket Yılmaz

satış bedelinin kat kat üstündür. Özelleştirilmesi düşünülen PETKİM’in 1988 yılı kârı 1 trilyon liradır. Oysa bu işyerinin 5 trilyon lira gibi rakama satışı düşünülmektedir. Bu Türk ekonomisine bir darbedir.”

İNÖNÜ ve DEMİREL: İŞÇİ YASALARI DEĞİŞMELİDİR.

Sendika genel kurullarında konuk sıfatıyla konuşan SHP Genel Başkanı **Erdal İNÖNÜ**, ve DYP Genel Başkanı **Süleyman DEMİREL**, 1980 sonrası temel işçi hak ve özgürlüklerinin bundandığını, ve Özal tarafından kasıtlı şekilde düzeltilmeyen yasaları iktidara gelir - gelmez ilk iş olarak ele alacaklarını belirttiler.